

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă de editare a ziarului Aradul Közlöny, în Reg. Publ. Perioadice sub No. 1011-1938, Trib. Arad.

ARAD, ANUL 54, No. 225,
1939. október 4. szerda.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

MÉRLEG

Irtta: Márai Sándor

A nemzedék, amelyhez tartozom, éppen elég idős volt ahhoz, hogy a világháború utolsó hónapjaiban eljusson még a harcterekre. Néhány hónapig harcolt a nemzedék az Isonzónál és a nyugati fronton. Sokan elesetek közülük. Aztán véget ért a háború s különös és zavaros időszak kezdődött: a tizenhatalmúak számára, akik gyorsan leszereltek, körülnéztek s nem sokat értettek az egészből. Hivatalos közlemények azt állították, hogy a háború véget ért s elkezdődött a béke.

Ez a béke az én nemzedékem számára pontosan huszonegy esztendőig tartott. Tekintélyes idő, amolyan félelmetkeltő. Most, hogy vége, visszanezünk erre a huszonegy esztendőre, melyet békeként neveztek s iparkodom megcsinálni a korszak mérlegét. A mérleg zavaros. Nem igaz, hogy ez a huszonegy esztendő „elviselhetetlen” volt. De az sem igaz, hogy béke volt. Most, mikor mult időben lehet már beszélni arról, ami történt, megértem, hogy ez a huszonegy esztendő nem „korszak” volt, hanem lelkiállapot.

E lelkiállapot értelmét nem egészen tudatosan, de annál lázasabban iparkodtam megfejteni a nemzedék. Nem hiszem, hogy voltak az emberiség életében béke-korszakok, mikor a kortársak olyan gyanakvóan és éberen iparkodtak ellenőrizni a világot, mint e két évtizedben. Általában, amióta az eszem tudom, minden gyanus volt. Kezdődött a béke a forradalmakkal, aztán építeni kezdtek a lerombolt falvakat és városokat, aztán kiderült, hogy a pénz nem igazi pénz és nem tökéletes értékmérő többé, aztán úgy tejszett, hogy kísértett a nap Európa felett. Új-táncokat tanultak az emberek, tömegek kezdtek utazni, az ipari óriási termelésre rendezkedett be, a tömegek élet-színvonala emelkedett. Egy napon megszólal a rádió. A repülőgép, mint közlekedési eszköz, már olcsóbb volt, mint a gyorsvonal második osztálya. Nyugaton a politikai pártok játszóttak társasjátékokat, minden félesztendőben tanácskozásra ültek össze valamelyik kies fűrdőhelyen Európa államférfiai, Briand mély baritonhangon ábrándozott az Európai Egyesült Államokról s MacDonalddal, mint egy kis ősz angyal, vállán szárnyakkal, gyanútlanul röpködött Európa fővárosai között és gyönyörűket mondott az örök békéről. Lansbury is az örök békéről beszélt s közben, néha elsírta magát a meghatottságtól. Herriot pipázott és szigorúan kitarított a demokráta elvek mellett, néha miniszterelnök volt s gorombán beszélt Primo di Riverával, aki szerinte az átkos zsarnokságot és elnyomást képviselte.

Közben a világ, észrevétlenül, egyenruhát öltött: még nem a háború, inkább csak a béke egyenruháját öltötte fel. Az államok szigorúan vigyáztak határaikra, de az államhatárok felett mintha elkezdődött volna a nemzeti egyéniség rejtélyes elszíntelenedése. Párisban éppen úgy öltöztek, szórakoztak, közlekedtek, mint Varsóban és Berlinben. Magyarországot ez években elfedezték az idegenek s talán éppen ezért örültek nagy Budapestnek és a Hortobágnak, mert ez az ország és város a civilizáció szürkületi folyamatában is meg tudta őrizni nemzeti egyéniségét: Budapestben éppen úgy öltöztek, táncoltak, viselkedtek, mint Párisban és Londonban, de a divat és modor mögött sugárzott az a titokzatos egyéni sajátosság, amely fémjel az egy nemzetet. A pénz nem számított ez években, Amerika dobálta a kölcsönöket az európai államok után, a franciák és angolok lázasan kölcsönöztek kis és nagy államoknak pályaudvarokra, tornatermekre, stadionokra és fegyverkezésre. A mozi elhatárolódott a lelkek felett: volt egy idő, mikor Greta Garbo legalább olyan spirituális hatalom volt Európában, mint egy közepes hatalom államfője.

Igy éltünk és közben állandóan vártunk valamire. Az ifjúság elmúlt, beköszöntött a férfikor.

Mialatt Berlin „békeoffenzívát” készít elő

Chamberlain visszautasította a befejezett tények alapján történő békekötést

Az angol kormányelnök visszautasította a háború folytatásának felelősségét és hangsúlyozta: London és Páris nem bizik a mai német kormány kötelezettség-vállalásában — Semmi bizonyosat nem tudni Ciano gróf berlini tanácskozásairól

Berlin hangsúlyozza a tengelyhatalmak és Moszkva álláspontjának azonosságát

Róma: A béke-mozgalommal kapcsolatban olasz részről a következőkben képzelik el a kibontakozás lehetőségét: Ha a mozgalom sikerrel járna, úgy a békeértékelés valószínűleg Rómában ülne össze és Mussolininek jutna a legfontosabb szerepe. Az európai elrendezésben Róma szempontjai a következők:

1. Igazságos, tehát tartós és a népek valóságos szolidaritásán alapuló béke. A Giornale d'Italia ezt Ciano berlini tárgyalásaival kapcsolatban írt legutóbbi cikkében már hangoztatta.

2. Az európai érdekszférák elrendezése.

3. A népek önrendelkezési jogának igazságos és praktikus biztosítása. Ehhez az elvhez kapcsolódnak egyrészt bizonyos olasz követelések, másrészt azok a hírek, amelyek a kis Lengyelország és a kis Csehország visszaállításáról elterjedtek. E hírek szerint erre a visszaállításra, olasz és orosz tanácsra Németország önszántából lenne hajlandó. Németország elgondolása szerint ugyanis most lezárult a harci időszak. Németország biztosította birodalmát, elérte követeléseit, most tehát belekezdhet az igazságos új elrendezésbe. Ezzel bizonyítaná legjobban, hogy nem törekszik további terjeszkedésre, sőt az igazságos elrendezés kedvéért a béke érdekében még áldozatokra is hajlandó. De csakis önszántából.

4. A Földközi tengeri és a garmati-kérdések megoldása. Ehhez kapcsolódik az egész világgazdaság újjászervezése, amely biztosítaná a földgömb nyersanyagainak és gazdasági lehetőségeinek igazságos elosztását. A béke csak úgy lehetne tartós, ha nem lennének életteltől megfosztott népek. A béke-mozgalom tehát a legszélesebb és legfokéletebb alappól indulna ki — mondják Rómában és egyben hangoztatják, hogy a földközi tengeri és garmati kérdések megoldása elengedhetetlen.

Az angol lapok viszont hangsúlyozzák a szövetségesek azon elhatározását, amely szerint visszautasítják Németországnak a befejezett tényeken alakuló békeajánlatát. A lapok megállapítják, hogy Chamberlainnek az alsóházban elmondott nyilatkozata megerősíti a Churchill által kifejtett álláspontot. A Daily Mail azt írja, hogy Nagy-Britannia és Franciaország csak a következő feltételek mellett hajlandó békét kötni:

1. A hitlerista rendszer eltávolítása.

2. A független Lengyelország visszaállítása.

3. A független cseh állam újrateremtése.

A lap szerint ezek a feltételek megváltoztathatatlanok és ezeknek teljesítése maga után vonná a Németországgal szembeni viszony általános rendezését.

Mindenki a békéről beszélt s mindenki a háború felé sandított. Senki nem tudta, hol, mikor, merre törhet ki az új háború? Kinában rendszeres éhínség uralkodott. Németországból nemrég vonultak ki a megszálló színes francia és fehér angol csapatok, a Ruhr-vidék nagy gyáraiban palacsintásütőt és biciklit gyártottak ágyú helyett s a Duce lassan építette Itáliát. Ellenség nem volt a láthatáron sehol. A Népszövetség komolyan és ünnepélyesen megtartotta üléseit. Néha a monoklis Chamberlain elnökölt, néha a bajszos Briand, néha egy délamerikai ur, aki szemmel láthatóan örült a tisztségnek. A Népszövetség foglalkozott az orosz hontalanokkal, az éhező kínaiakkal, az ópiumcsempészéssel, néha megrögt kis országokat, melyek fegyverrel akarják elintézni határkérdéseket s nagy fizetéseket osztott ki svájci frankban diplomataknak és tisztviselőknek. Mindez idilli volt és érthetetlen.

A levegő tele volt divatokkal. A relativitáshoz senki nem értett, de mindenki beszélt róla, pszichonalizissal úgy foglalkoztak meg nem értett nők, mint a bridzsjátékkal s a bridzsről kiderítették, hogy sport. Shaw morgott néha egyet, de vele aztán igazán nem törődött senki komolyan. Kris-

namurti egyidőben szenvedélyesen foglalkoztatta Európát s a szekták úgy burjánzóttak a városokban, mint a számarkórok az utak mentén. Volt Zeileis és Neumann Teréz, volt Coué és technokrácia. Az élet színes volt, ölelés és izgatott. Ezt az izgalmat nem lehetett magyarázni: süttött a nap, Európa jele volt amerikai íuristákkal, a Népszövetség vigyázott a kontinens és a kapcsoló részek rendjére. Mégis, úgy éltünk e huszonegy békeévben, mint az ámokifűzők. A nemzedék nem bizott e békében. Volt, aki házat épített és volt, aki pénzt helyezte el a takarékbán és volt, aki hitt Zeileisben. Csak a békében nem hitt igazán, szíve mélyén, éjjel és egyedül egy szobában, senki.

Most utólag néha úgy tetszik, hogy a bizalmatlanságnak, a kíváncsiságnak, a lelkendezésnek és a gyanakvásnak ez évtizedei voltak az aranykor. Utólag mindent megért az ember. Közben, amíg éltük ezt az időt, azt hittük, hogy vaskor, rosszabb nem is jöhet utána. Huszonegy éven át éltünk egy lelkiállapotban, amely nem volt békés, nem is volt háborús. Mi volt hát? A várakozás lelkiállapota volt. Az idő elmúlt, a korszak lezárult: most legalább tudjuk, mire vártunk?

„A békeoffenzíva már utban van”

Berlin. A német lapok egyöntetűen arról írják, hogy ez a hét döntő jelentőségű lesz. Hangsúlyozzák, hogy a békeoffenzíva már utban van.

A Hamburger Fremdenblatt arra hívja fel a figyelmet, hogy Ciano gróf berlini látogatása rendkívüli fontossággal bír. A tanácskozások épp oly gyorsasággal fejeződtek be, mint amilyen a német birodalom diplomáciai sikereit jellemzi az utóbbi hetekben. Hivatalos jelentést nem adtak ki a tanácskozások eredményeiről, mert arra szükség nincsen, miután a szövetségesek baráti viszonyát az egész világ ismeri. A külföldet azonban alkalmas időpontban informálni fogják a találkozások eredményéről. A német békeoffenzívát támogatja a Szovjetunió és Olaszország is és azt jellemezni fogja annak megállapítása, hogy Németország szempontjából épp úgy mint Anglia és Franciaország szempontjából nincsen célja a további harcoknak. Ha az érdekeltek azonban süketek maradnak, akkor Németországnak harcolnia kell fennmaradásáért. A német birodalom lengyelországi katonai sikerei a légi haderők fölénye és az angol blokádjáé sikertelensége mind azt igazolják, hogy Németországnak lesz a győzelem, ha arra kényszerül. (R.)

Chamberlain:

„Anglia és Franciaország tovább harcol”

London. (Rador). Az elmúlt hét nemzetközi eseményei, de főleg a német—orsz. egyezmény megkötése után az angol parlament és a közvélemény nagy érdeklődéssel várta Chamberlain miniszterelnök beszédét, Nagybritannia további magatartásáról. Chamberlain az alsóház keddi délutáni ülésén mondotta el beszédét.

— Az elmúlt hét folyamán — kezdte szavait a miniszterelnök — jelentős események következtek be a nemzetközi helyzetben.

A miniszterelnök ezután Ribbentrop német külügyminiszter moszkvai utazásával foglalkozott és megállapította, hogy ez három igen fontos eredményt hozott. Először is

megírték Lengyelország negyedszeri felosztása.

Az angol miniszterelnök ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy az oroszok és németek között megállapított demarkációs vonal Németországra nézve sokkal kedvezőbb, mint az az ideiglenes határ, amelyet az első megszállás alkalmával kijelöltek. A másik rendkívül fontos eredmény az, hogy

Németország és Szovjetország kormányai azt állítják, hogy a közöttük létrejött egyezmény tartós kelet-európai béke alapját képezi.

Véleményük szerint — folytatta az angol kormányelnök — a Nagybritannia—Franciaország és a Németország közötti konfliktus felszámolása valamennyi nemzet érdeke. Chamberlain kitért ezután azokra a nyilatkozatokra, amelyek a háború folytatása miatt Anglia, illetve Franciaország felelősségét hangoztatták. A megegyezés harmadik eredménye a német—orsz. gazdasági egyezmény megkötése.

— Felvetődik a kérdés — folytatta beszédét az angol miniszterelnök — hogy a napokban megkötött orosz—német megállapodásnak milyen befolyása lehet Anglia és Franciaország magatartására. Felvetődik a kérdés vajon ottunk lehet-e arra, hogy akár egy jótányit is engedjünk vagy a legkisebb mértékben is engedékenységre bírjuk bennünket ez a német—orsz. megállapodás. Felelős helyről és mértékadó körökben megállapítottam és kijelentem, hogy semmi olyan nem történt, amit Angliát kizárólagos tervei megvalósításától eltántoríthatná és az új német álláspont, valamint a német—orsz. megállapodás nem ösztönöz bennünket más megítélésre mint amit teszünk. A teendők pedig csak egy: hogy minden gazdasági erőforrásunkat és a világbirodalom minden rendelkezésére álló erejét a háború szolgálatába állítsuk.

A bekövetkezett eseményekben semmi olyat nem látok, amely országunkat arra készítené, hogy eredeti és jónak talált magatartását megváltoztassa. Ha a német—orsz. megegyezés semmiben sem változtat a lengyel helyzeten, ez már nem jelenti azt, hogy a hozott intézkedések Németország érdekét szolgálják. Ebben a megegyezésben semmi olyant sem találtunk, mely arról győzött volna meg bennünket, hogy magatartásunkat módosítsuk, illetve, hogy eltekintsünk valamennyi rendelkezésünkre álló eszköz igénybevételeitől a háború folytatásához. Ha valóban Lengyelország miatt léptünk azonnali háborúba, pillanatig sem állítható, hogy elhatározásunknak ez volt alapvető oka. A tényleges ok az volt — és ennek tudata mélyen begyökeresedett az angol és a francia népben — hogy választanunk kell a szabadság elvesztésében, vagy katonai erőnk mozgósításában, hogy a veszendőben lévő szabadságot megmenthessük.

— A Lengyelország elleni támadás csak egy áncszem volt azoknak az okoknak sorában,

amelyek a népek szabadságát állandóan veszélyeztették és ami miatt haderőinket mozgósítottuk. Napok óta lenyegetések hangzanak el, amelyek arról szólnak, hogy Németország és Oroszország együttesen indulnak majd Franciaország és Anglia ellen, ha mi nem fogadjuk el az úgynevezett békeajánlatokat. E pillanatban még nem tudom mi lehetnek ezek a békeajánlatok, de egyet megállapíthatok: sem Anglia sem Franciaország nem hajlandó semmilyen fenyegetéssel szemben sem feladni azt

„A békeajánlatra csak egy válasz lehet: Nem!”

A miniszterelnök beszéde után elsőnek Attlee őrnagy, a munkáspárt vezére szólalt fel és kifejtette, hogy

lehetetlenség az egy év előtti helyzethez való visszatérés, amikor még békés eszközökkel igyekeztek rendet teremteni Európában.

Attlee után Archibald Sinclair beszélt, aki hangoztatta:

Anglia nem hajlandó addig tárgyalni, amíg Hitler és kormánya áll Németország élén. Ezek előtt nem hajlandó megalázkodni és nem adhatja fel a jog és szabadság tiszteletét. Az egész ház és az egész angol közvélemény, a világbirodalom minden öntudatos polgára kijelenti szövetségével szemben, hogy

„A tengelyhatalmak és Moszkva legyőzhetetlen tömböt alkotnak”

A Völkischer Beobachter Ciano gróf berlini látogatásával kapcsolatban ezeket írja: Aki ismeri Hitler politikai céljait, valamint Rómának az utóbbi hetekben tanúsított magatartását, az könnyen el tudja képzelni az új kancellári palotában lefolyt megbeszélések tartalmát. A birodalom vezére, mint mindig, úgy ezután is a békét kívánja, Olaszország és főleg Mussolini miniszterelnök egyetlen eszközt sem mulasztott el, hogy megőrizze a maga számára és megóvja Európa számára a békét. Anglia téved, ha a fascista Olaszország békenilitikáját félreértelné és ha azt hinné, hogy Olaszország, mint világhatalom lemondana az öt merülőtől azon helyről, amelyet hosszú és véres küzdelmek árán a nemzetek közösségében megszerzett. Az abessziniai konfliktusban Olaszország egyedül küzdött és mindent feltett a kockára. Önámítás lenne az a hiedelem, hogy ez a nagyhatalom éppen ma, amikor mellette áll a titizben megedezett Németország és a hatalmas Szovjetország, tétlenül félreáll. Ez rendkívül naiv felfogás lenne. A tengelyhatalmak és a Szovjet mérhetetlen és legyőzhetetlen tömböt alkotnak és ha szükséges, úgy ez a tömb kényszeríteni tudja az ellenfeleket az igazságos és tisztességes béke elfogadására. A kis semleges államok megértették, hogy Chamberlain békefrontja a háborús front képviselője. A három nagyhatalom érdekei sok helyen érintik egymást, sőt kórházban párhuzamosan futnak és sehol sem keresztezik egymást. Aki az utóbbi négy hét alatt levonta az igazságos következtetést, az tudja, hogy az újonnan megerősített nemzetközi rendszerben a két nyugati nagyhatalom jogos érdekeire nem szabad csorbát szenvedniük; ha ettől tartanak a utópisztikus háborús céloktól.

A Hamburger Fremdenblatt is foglalkozik a német—szovjet békeoffenzívával és Ciano gróf olasz külügyminiszter berlini látogatásával. Ciano gróf látogatásával kapcsolatban megjegyzi a lap, hogy a Berlinben folytatott tanácskozásokról nem is kellett kiadni záróközleményt, miután Olaszország s Németország baráti kapcsolata az egész

a célt, amelyet a háború megindításakor maga elé tűzött. Ha békeajánlatokat juttatnak hozzánk, meg fogjuk azokat vizsgálni, de azok meg bízhatóságát már most kétségbe vonjuk: ha azok a mai németországi rezsimtől érkeznek. Mi a jelenlegi német kormányzati rendszertől semmi biztosítékot nem fogadhatunk el, mert ez a kormányzat számtalanszor behízelgáltotta, hogy annyiszor szegi meg kimondott szavát, ahányszor éppen tetszik neki.

Ezután még ezeket mondotta a brit kormányelnöke: A német propaganda csak azért hárítja át a háború folytatásának felelősségét, mert nem hajlandó a harcot befejezni, mielőtt célját elérte volna. Ez újabb bizonyítéka annak, hogy a német propaganda milyen eszközökkel dolgozik.

A háborúért a felelősséget azoknak kell viselniük, akik a támadó politikát Európában meghonosították és folytatják.

Ettől a felelősségviselestől ugysem szabadulnak meg és lehetetlen számukra a védekezés.

— Senki nem akarja — folytatta a miniszterelnök — hogy ez a háború akár csak egy nappal is tovább tartson, mint szükséges. De kijelenthetem, hogy az angol és francia közvélemény elhatározta, hogy megszünteti az erőszak uralmát és megteremti azt az állapotot, amely szerint ha a jövőben egy kormány szavát adja valamire, azt be is tartja. Meg vagyok róla győződve, hogy ugyanígy gondolkodik az angol és a francia nép nagy többsége, mert csak így lehet az erőszak uralmát megszüntetni és a kormányokat arra készíteni, hogy adott szavukat a jövőben megtartsák.

Chamberlain miniszterelnök végül, mint eddigi heti beszámolóiban tette, ez alkalommal is a katonai helyzet ismertetésével fejezte be beszédét.

„A békeajánlatra csak egy válasz lehet: Nem!”

geseivel szemben, hogy

Hitler békeajánlatára csak egyetlen felelet lehet, és ez egy erőteljes kiáltás: Nem!

Hitlerék megteendő békeajánlatát vissza kell utasítani, folytatta a szónok, és ilyen értelmű üzenet érkezett Ausztrália miniszterelnökétől is, mert ne gondolja Németország, hogy Lengyelország leigázásával a háborúnak vége van.

A háború csak most kezdődik, — mondotta emelt hangon a szónok — mert a jogrend, a biztonság, a törvénytisztelet, az adott szó szentsége és a népmilliók nyugalma követeli hogy az állandó fenyegetések és támadási lehetőségek legkorábban megszüntessék Európában.

„A tengelyhatalmak és Moszkva legyőzhetetlen tömböt alkotnak”

világ előtt közismertek. A világ rövidesen megtudja, hogy milyen nagyfontosságú tanácskozásokat folytattak Berlinben. A lap szerint máris bizonyos, hogy ezek a megbeszélések két ténnyel kezdődtek. Eszerint:

1. Németország és a Szovjetunió közös lépése a béke helyreállítása érdekében.
2. A semleges Olaszország lépése az európai béke helyreállítására.

Páris véleménye

Páris. A francia lapok továbbra is behatárolt foglalkoznak a német békeajánlattal. A Petit Parisienne szerint a Berlinben készülő ajánlat olyan feltételeket tartalmaz, amelyekkel az angolok közöni sem lehet.

Visszaérkezett Rómába az olasz külügyminiszter

Berlin. Ciano gróf olasz külügyminiszter Róma felé utaztában Münchenből tovább folytatta útját és az olasz fővárosba keddi délelőtt 10 óra 45 perckor érkezett meg. Fél 12-kor a külügyminiszter Mussolininál jelent meg és részletesen beszámolt a Ducenak berlini utjáról.

Az igazságos béke a legjobb kezeség

London. A yorki érsek beszédét mondott a volt versaillesi békeről. El kell ismerni, hogy, a versaillesi békének igen sok hibája volt és azt is be kell látni, hogy a szövetségesek, de a Népszövetség tényezői sem használták ki a népszövetségi alapokmány révén nyújtott lehetőségeket a békés rendezés érdekében.

Sikertelen volt a leszerelési értekezlet is, és nem lehet tagadni, hogy

Anglia is sok mindent tett helytelenül. A háború után következő békének nem szabad olyanoknak lenni, mint a versaillesi bé-

ke, amelynek alapvető hibája volt, hogy nem az engesztelés, hanem a diktátum alapján jött létre. Az új béke feltételeit a népek igazi békeértekezletének kell megállapítani. Ezen az értekezleten a német nép kívánságait tekintetbe kell venni. Az új európai békeértekezlet elé kell terjeszteni minden panaszt és sérelmet, amely a jövő háború csíráit foglalhatja magában. Ha kell, áldozatokra is hajlandóknak kell lennünk — mondotta a yorki érsek.

Dublinból jelentik: (Rador.) A Stefani hírszolgálati ügynökség közli: Mac Roy, Írország bíboros érseke, Olaszország nagy barátja békebeszédet mondott, amelynek keretében a következőket jelentette ki: Lengyelország fáj-

Amerikai csempészpetroleummal látják el a német tengeralattjárókat?

Filadelfia. (Rador.) Lapjelentések arról szólnak be, hogy hatósági vizsgálat indult, mert olyan értesülések futottak be a rendőrséghez, amelyek szerint csempészek petroleumtermékekkel látják el az Atlanti óceán partjainak közelében cirkáló német tengeralattjárókat. A gyanút megerősíti az a körülmény is, hogy azokat a hajókat, amelyeket az előtt alkoholcsempészésre használtak fel, németek bérelték ki.

Angol bombavető repülőgépek Berlin és Potsdam felett

London. (Rador.) A Reuter ügynökség jelentése szerint az angol repülőgépek röpcédulákat dobtak le Berlin és Potsdam között. A röpcédulák tartalmát még nem hozták nyilvánosságra.

A Daily Herald megállapítja, hogy első ízben fordult elő az angol bombavetőgépek megjelenése Berlin felett.

A gépek mind visszatértek állomáshelyükre miután rendkívül fontos megállapítást tettek. A fölvetés szerint

az angol gépek észrevétlenül jelenhettek meg Berlin felett és a légvédelem nem is vesz tudomást róluk.

Ez már csak azért is érdekes, — írja a lap — mert a nemzeti szocialista vezetők számtalanszor kijelentették, hogy légvédelmi berendezésük felülmulthatatlanok. Két héttel ezelőtt a berlini hatóságok rendeletére az uccákat ismét teljes fényvel világították meg, mert megállapították, hogy minden nyugat felől jövő légitámadást vissza tudnak verni. Az egyik angol lap szerint a gépek Potsdamot elérve teljes holdfényben folytatták útjukat.

Hadijelentések

Berlin. A német véderő főparancsnokság, kedden a következő jelentést adta ki: Október 2-án újabb német csapatok vonultak be Varsó erődjeibe. A foglyok, valamint a Hela félszigeten és a Modlin erődben szerzett hadizsákmány összegezése folyamatban van.

A nyugati arcvonalról a jelentés a következőket mondja: Csak gyenge tüzérségi és légi tevékenység volt.

Páris. A francia nagyvezérkar keddi hivatalos jelentése így szól: Az elmúlt éjszaka mindkét részről az előőrsök élénk tevékenységet fejtettek ki:

Páris. A Havas-ügynökség tudósítója részletesen beszámol a német csapatok újabb erőfeszítéseiről, amelyeknek célja, hogy visszaszorítsák a francia előőrsöket az általuk elfoglalt és megerősített állásaikból.

Tegnap éjjel két irányban is erős nyomást fejtettek ki a németek Saarbrückentől nyugatra és keletre.

A francia csapatok módszeres előnyomulása a fontos ipari központok felé, arra készítette az ellenfelet, hogy hagyjon fel szokásos közönyével és hogy igyekezzon megtisztítani a Siegfried-vonal előtti területeket.

Ez a kísérlete az ellenfélnek a francia tüzérség és az önműködő fegyverek hatása következtében meghiúsult. Saarlouistól délre a francia csapatok jelentős előnyomulást hajtottak végre

a Warndt-erdő és a Saar-folyó között. Itt terül el Bisstein és Friedrichweiler és ezzel szemben emelkedik a hegység, amelynek tetején a Geisborgerhof áll. Műndezek a területek francia kézen vannak. Ezen a területen

a fontos előnyomulások eredményeként a francia hadvezetőség a legnagyobb titokban tartotta mind a mai napig.

London. Ismeretes, hogy Winston Churchill, az angol tengernagyi hivatal első lordja rádióbeszédet mondott a háborúról. Beszédé-

dalmas tragédiája megnehezíti a béke helyreállítását, azonban

ne feledjük el, hogy a nehézségek a jövőben egyre szaporodnak.

Ma még van rá az alkalom, hogy igazságos békét kössenek, amelyet nem kényszerítenek rá egy esetleges legyőzöttre. A legyőzöttre kényszerített béke olyan béke lenne, amelyben ujjaéledne Versailles szelleme és újabb egyvetlenkedésnek vetné meg alapját. Az igazságon alapuló béke lenne a legbiztosabb kezesség a jövő szempontjából, mert az nem hagyna maga után sem elégedetlenséget, sem gyűlöletet. Németországban, Franciaországban és Angliában jelentős számú katolikus él. Számukra és

a katolicizmus szempontjából a háború nagyon sötét jövőt jelentene.

nia most elfoglalt állásait, mert olyan keleti hárt kellett vonni, amelyet senki sem mer megtámadni. A tengeri háborúról kijelentette, hogy október végéig valószínűleg háromszor annyi őrző hajó áll Anglia szolgálatában, mint a háború kezdetén.

Churchill végül megjegyezte, hogy az angol nép kitart a francia hadsereg mellett s amennyire lehet, megosztja vele minden feladatát. Az angol és francia nép — Churchill szerint — az európai népek függetlenségéért és szabadságjogaiért küzd.

Egyiptom a demokráciák mellett

Kairó. (Rador.) A parlament hétfőn rendkívüli ülést tartott, amelyen kihirdették a különböző háborús törvényeket, mint amelyek az angol-egyiptomi egyezmény következményei voltak.

A parlament ülésén rangrejtve résztvett Faruk király is.

Ali Maher pasa miniszterelnök beszédében hivatkozott a rendkívül súlyos időkre és kérte, hogy az ország lakossága egyöntetűen támogassa a kormányt. Az összes politikai pártoknak egyesülniük kell, hogy az egyesülésben rejlő erőket az ország javára használják fel.

— A mi politikánk nem támadó, hanem védelmi jellegű. Célja a baráti országokkal való jóviszony fenntartása, valamint Egyiptom reális és közös érdekeinek megvédése.

A saadi párt elnöke megállapította, hogy az ország közvéleménye egyhangulag a demokráciákat segíti és minden szükséges áldozatot meg fog hozni a háború győzelmes befejezése érdekében. Arra kérte a kormányt, hogy folytassa erőfeszítéseit a cél elérésére.

Hadihajók védelme alá helyezték a svéd kereskedelmi gőzösöket

Stockholmból jelentik: A svéd haditengerészet parancsnokait, hogy a svéd partok mentén folytassák útjukat egy kijelölt helyig, ahonnan kereskedelmi hajók a nyílt vizekre távozhatnak. Különösen az Åland közelében elfogott nyolc hajó észt és egy norvég hajót fogtak el.

Riga. (Rador.) Az Infa nevű kereskedelmi hadihajó. A hajó Anglia felé volt utban és most kötöbe irányítsa gőzösét.

zet parancsnoksága figyelmeztette a kereskedelmi a svéd felségjogok alá tartozó vizek határan be- svéd hadihajók védelme mellett az összegyűlt ke- önben a svéd tengerészetiügyi hatóságok jelentése közül egy sem volt svéd nemzetiségű. Öt finn, kettő

gőzöst Malmö közelében feltartóztatta egy német arra kényszerítették a kapitányt, hogy német ki-

Napirenden a Balkán-kérdés és a Balti-államok helyzete

London. A Times jelentése szerint beható diplomáciai tevékenység folyik a Balkán-államok és Moszkva viszonyának rendezése ügyében. Törökországtól Szovjetországra változatlanul azt kívánja hogy zárja el a Dardanellákat az idegen hadihajók elől, kössön kölcsönös segélynyújtási egyezményt Szovjetországgal és ejtse el a kötelezettségvállalását Anglia és Franciaország irányában. Angol diplomáciai és politikai körökben a Moszkvában folyó megbeszéléseket a török-orosz szerződés megkötésének előjátékaként tekintik. Valószínűnek tartják, hogy néhány nap múlva az új török-szovjet egyezmény aláírásra kerül, ha az Ankarából kért utasítások megérkeznek Moszkvába.

A Press Associated jelenti, hogy Saracoglu török külügyminiszter több Balkán-állam fővárosát kereste fel, mielőtt Moszkvába utazott volna.

A török külügyminiszter ezért nemcsak saját országának az álláspontját képviseli, hanem a többi Balkán-állam nézetét is tolmácsolja.

Beavatott helyen rámutatnak arra, hogy a török külügyminiszter csupán kétszer tanácskozott Molotov szovjet külügyi népbiztossal. Ezek a megbeszélések jóval Ribbentrop Moszkvába történt megérkezése előtt és negyvennyolc órával elutazása után folytak le. Ezzel

még a látszatát is el akarták kerülni annak, hogy Saracoglu moszkvai tárgyalásainak bármi köze volna a német külügyminiszter látogatásához.

A Press Associated értesülése szerint a tár-

gyalások Balkán-államok semleges csoportjának a megalakítására vonatkoznak, melyet ugy Szovjetországgal, mint Törökországgal garantálnának.

A Daily Mail jelentése szerint a Balti-államok és a Balkán-államok sorsának intézését célozzák azok a tárgyalások amelyek jelenleg Moszkvában folynak. Munters lett külügyminiszter tegnap Molotovval folytatott hosszas megbeszélést. Holnap Davidescu román követ jelenik meg Molotov népbiztos előtt, akinek átvonítja megbízólevelét. A román követ — a legújabb hírek szerint — Saracoglu török külügyminiszterrel is megbeszélést folytatott. Londonban elterjedt hírek szerint, szó van arról, hogy Törökország és Románia katonai megállapodást kötnének és egységes frontot alakítanának egy a Balkánt megtámadó ellenséges hatalommal szemben.

Belgrádból érkezett jelentés szerint Jugoszlávia is készül arra, hogy a Balkánt megvédje minden támadással szemben. Ezzel szemben Jugoszlávia kivétel nélkül minden államnak szállítani akar, amellyel kereskedelmi szerződése van.

A belgrádi Politika című újság különben a következőket írja: Jugoszláviában nagy megnyugvással veszik tudomásul a német-szovjet újabb megállapodást és az egyezményben lefektetett demarkációs vonalat. Ez a vonal torlaszt emel a Balkán-államok körül, amelyek ezzel körülbástyázták semlegességüket Kelet-európa és a Balkán megnyugvással tekinthet az elkövetkező események felé.

Urania

Telefon: 12-32

Ma premier

5, 7.15 és 9.30

GERALDINE
KATT

A világ legnagyobb élő tenoristája BENIAMINO GIGLI legújabb filmje:

„OFENSÉGE ÉNEKESE

Orosz—litván segélynyújtási egyezmény készül

Kaunasból jelentik: (Rador.) Urbys litván külügyminiszter kedden több lett politikai személyiség társaságában Rigába utazott, ahonnan repülőgépen folytatta útját Moszkvába. A litván külügyminiszter Molotov baráti meghívására utazott az orosz fővárosba. Egyébként Urbys litván külügyminiszter kedden délután repülőgépen megérkezett a moszkvai repülőtérre, ahol hivatalos fogadtatásban részesítették.

Az első Moszkvából érkezett jelentések szerint Litvánia kölcsönös segélynyújtási egyezményt köt a Szovjetunióval.

Tallin. (Rador.) A külpolitikai és nemzetvédelmi bizottságok együttes ülésén Selter külügy-

miniszter beszámolt moszkvai tárgyalásairól. Felhasználások hangzottak el, majd pedig egyhangúlag elfogadták a kölcsönös segélynyújtási egyezményt, amelyet a köztársaság elnöke külön rendelettel ratifikált.

Moszkva állítólag átengedi Vilna környékét Litvániának

Kaunas. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: A Szovjetuniónak szándékában áll, hogy Litvániának átengedi a vilnai terület egy részét a város nélkül. Ezzel szemben jelentős stratégiai előnyöket ér a Litva felé vezető vasútvonal tekintetében.

Folytatódnak Moszkvában a török—szovjet tárgyalások

Moszkva. Saracoglu török külügyminiszter még mindig Moszkvában tartózkodik. A török államfő: tegnap nem találkozott a szovjet vezetőivel. Moszkvában azt hiszik, hogy Saracoglu tárgyalásainak befejezése előtt utasításokat vár Ankarából. A török külügyminiszter különben kedden megtekintette az új moszkvai földalatti vasutat, majd a volga—moszkvai csatornát és este megjelent a moszkvai opera d'szelőadásán.

A DNB. közlése szerint is Saracoglu török külügyminiszter valószínűleg újabb utasításokat vár kormányától. A török külügyminiszter egyébként kedden megbeszélést folytatott több szovjet államférfivel.

Az Egyesült-Államok semlegeségi törvényének sorsa

Washington. Borah szenátor feltűnést keltő nagy beszédében, amelyről röviden már beszámoltunk, többek között ezeket mondotta:

— Nem látom be miként utasíthatnánk vissza azt, hogy az Egyesült-Államok fegyvereket küldjön a szövetségesek megsegítésére és magam is kételkedem abban, hogy egy ilyen kérést elutasítanánk. Am feltételezem, hogy ez a háború egy vagy két évig fog eltartani és kinek volna ahhoz lelke, hogy az angoloknak azt mondja: „Megkaphatjátok segítségünket, ha készpénzzel fizettek.” Nem lehetséges, hogy az ember egyszerre jótékonylélek és Shylock is legyen. Nem jelenthetjük ki a világ előtt, hogy megsegítjük a civilizációt és ugyanakkor kijelentjük azt is, hogy ezt a segítséget csak készpénz ellenében nyújtjuk. Én a jelenlegi háborút az európai hatalmi politika véres fejezetének tartom.

Végül Borah szenátor figyelmeztette a hadviselőket, hogy óvakodjanak az amerikai jogok megsértésétől. Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Remélem, hogy elkerülhetjük ebbe a háborúba való beavatkozást, de nem tudom, hogy lehetséges lesz-e. Az Istenek határoznak erről.

A Havas ügynökség jelentése szerint a semlegeségi törvény vitájának első napja nem változtatja meg a helyzetet. Borah szenátor beszéde során meg akarta állapítani, hogy

a hadianyagnak hitelben való eladása a háborús felkészülésnek előnyét szolgálja és ennek talán majd az lesz a következménye, hogy csapatokat kell küldeni Európába, hogy a szövetségesek számára kedvezőbb helyzetet teremtsenek.

Pittmann szenátor válaszában közölte, hogy a német birodalommal határos államok is vásárolhatnak fegyvereket Amerikában és azt szállíthatják Németországnak anélkül, hogy az Egyesült-Államok kormánya ez ellen tehetne valamit.

Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy ha csak valami előre nem látható esemény nem történik, úgy a semlegeségi törvényt a kormány kívánságának megfelelően fogják módosítani.

Megkezdte működését az új lengyel kormány

Páris. A francia lapok megállapítják, hogy az újonnan megalakult lengyel kormány hétfőn megkezdte működését. A lengyel kormány területenkívüliséget élvez és megilleti minden olyan jog, amelyben önállóan működő kormányokat részesítenek.

Japan nyugtalan...

Tokió. A Domei távirati iroda jelentése szerint a szovjet—német megemlékezési egyezmény és az ennek nyomában támadt helyzet kedvezőtlen hatást váltott ki Japánban.

Az a tény, hogy Oroszország nyugaton meg-

támadhatatlan, szilárd határt létesített. Németország szavatossága mellett, lehetővé tette a Szovjetnek, hogy Keleten megerősítse helyzetét.

A Domei szerint a japán—szovjet fegyverszüneti megállapodás ideiglenes és ezt a Szovjet bármily tetszősnek látszó ürügyvel felbonthatja.

A japán kormányt nyugtalanítja — jelenti a Domei iroda — hogy Oroszország az Amur folyó mentén és Kabarovszk környékén hadgyakorlatokat tart és szokatlan nagyszámú csapatokat vont össze. Tokióban kifogásolják azt a tényt, hogy

a csapatokat ugyanazon a helyen vonták össze, ahol legutóbb több fegyveres összecsapás történt.

Az orosz—magyar viszony a sajtóvélemények tükrében

Berlin. A berlini lapok az új orosz—magyar határról írnak és közlik a budapesti lapok erre vonatkozó fejtegetéseit. Az Angriff többek között ezeket írja: „A budapesti lapok ezuttal első ízben méltatják azt a tényt, hogy Magyarország határán új szomszédok vannak.

A magyar főváros politikai köréi feszült érdeklődéssel figyelnek Berlin felé és ottan várják az iránváltást, amely megszabja a jövő kilátásait.

A Berliner Börsenzeitung budapesti tudósítója hangsúlyozza, hogy

Luxemburg. A luxemburgi kormány kedden a német határon fekvő Wasserbillig közelében levő Langzúr községet kiürítette. A kormány felszólította az idegen honosságú munkásokat, hogy térjenek vissza hazájukba.

Páris. Daladier miniszterelnök péntekről elhalasztott beszédét szerda délután tartja meg a külügyi bizottság ülésén. Valószínű, hogy a francia miniszterelnök beszédében hivatkozni fog Chamberlain angol miniszterelnök keddi alsóházi beszédére is.

Moszkva. Molotov szovjet orosz külügyi népbiztos kedden kihallgatáson fogadta Boidev bolgár ezredest. Hír szerint rövidesen megkötik a szovjet—bulgár légügyi egyezményt.

Róma. Ciano gróf olasz külügyminiszter berlini útjának eredményei iránt nagy érdeklődés mutatkozik az olasz fővárosban. Az olasz lapok nem fűznek kommentárt a berlini tárgyalásokról írt cikkekhez. Illetékes helyen azt a kérdést teszik fel, hogy vajon milyen szerepe lesz Olaszországnak a továbbiak során, erre azonban a választ csak a közeli napok eseményei adják majd meg.

Tokió. A Domei hírszolgálati iroda jelentése szerint Nomura japán külügyminiszter kijelentette, hogy Japán az európai események következtében lemond a bolszevista—ellenes propaganda további kifizetéséről.

Saját érdeke:

Olvassa el a

Kötelező Polgári Légvédelem magyarul írt kézikönyvél

Kapható minden újságárusnál és dohánytözsdeben.

Ára csak 3 lei

Ciano gróf olasz külügyminiszter berlini utazása újabb bizonyosság Olaszország és Németország békére való hajlandósága mellett.

A budapesti lapok méltatják Magyarországot és Oroszország szomszédságát, amelynek lehetőségével eddig még sohasem foglalkoztak. — Az Essener Zeitung a következőket írja: A magyar kormány a legutóbbi minisztertanácson megvitatta a német—országi egyezményt és annak kihatásait Magyarországra. Különböző magyar lapok nagy nyomatékkal annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy

a legutóbbi események kedvező hatással lehetnek a békére.

Miniszterelnökség Szlovákiában?

London. Pozsonyból érkezett jelentés szerint német nyomás következtében Tiso miniszterelnök benyújtta lemondását. Az új miniszterelnök Tuka, jelenlegi belügyminiszter lesz. Tiso állítólag a szlovák hadsereg feloszlásánál szembe helyezkedett a német csapatok rendelkezéseivel.

Kiderült, hogy Moscovsky lengyel köztársasági elnök svájci állampolgár

Bern. A lapok jelentése szerint a svájci szövetségi tanács hozzájárult, hogy Moscovsky, a lengyel köztársaság volt elnöke és felesége megkapják a beutazási engedélyt. A volt köztársasági elnök ugyanis 1908. óta svájci állampolgár és a svájci Freiburg diszpolgára. Hír szerint a volt elnök feleségével együtt Freiburgban akar letelepedni.

Olasz személyszállítóhajók utja

Brindisi. (Rador.) A Palesztina és Quirinal olasz személyszállítóhajó valamennyi helyiegyet eladva elindultak a rendes menetirányban Olaszafrika felé. A két hajó Görögország több kikötőjében Palesztinában és Szíriában is horgonyt vet.

LAPZÁRTA:

Berlin. Hitler német kancellár rendelkezésére a német gépjárművek sebességét szabályozták. A városban kizárólag legfeljebb 40 kilométeres sebességgel haladhatnak a gépkocsik, míg az országúton a személygépkocsik 80, a teher- és társasgépkocsik 60 kilométeres sebességgel haladhatnak.

Belgrád. Macsek helyettes miniszterelnök két horvát miniszter társaságában kedden Belgrádba érkezett. A horvát miniszterek utazása a horvát bánság további kiépítési programjával a szövetkezésben Szerdán a horvát miniszterek bevonásával Belgrádban miniszteri tanácsulást tartanak.

Moszkva. Az orosz fővárosból érkezett jelentés szerint Saracoglu török külügyminiszter még legalább 4—5 napig marad Moszkvában, amíg a török kormánytól az újabb utasítások a tárgyalások folytatására megérkeznek.

CORSO:

Jön:

„Ultimátum”

1914. július 25. Szenzációs kémdráma. Az osztrák—magyar—szerb háború tragikus története.

Utojjára: Ma 3 órától folytatódágon

I. Orgonavirágzás. II. Utolsó gangster

Testvéri üzenet

Arad magyar társadalmának

*

Az alábbi cikket Jombart Lajos, a Romániai Magyar Népközösség aradi tagozatának vasárnap megválasztott elnöke küldötte be az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez azzal, hogy annak lapunk hasábjain adjunk helyet.

Ez év májusában történt, hogy az aradi magyarság kimondotta a Magyar Népközösség helyi tagozatának megalakulását. Akkor, a központi alapszabályok szellemében, az alakuló közgyűlés szervező bizottságot küldött ki Arad magyar társadalmának a Népközösség keretei közé történő beszerzése érdekében. Amikor az aradi magyarság elindult a népközösség megteremtése felé, megmozdulásának és megszervezésének alapjául az alapszabályokban lefektetett központi elvek és gondolatok szolgáltak. Megteremteni a romániai magyarság egyetemének szervét, a Magyar Népközösséget, amely lényege szerint is, valójában magába foglalja az egyetemes magyar nép minden tagját és a szervezésben pedig alulról felfelé kell és szükséges munkálkodni és eljárási ügy, hogy a legegyszerűbb földmunkástól a gépkocsiján járó városi polgárig, osztatlanul egy népnek a közösségét jelentse.

Az aradi népközösség szervező-bizottsága az elmúlt hat hónap alatt erejéhez és lehetőségeihez mérten elvégezte munkáját, a fenti alapelvek szem előtt tartásával. A szervező munka érdekében beosztotta Arad városát és a közvetlen közelben fekvő magyar szórványokat, összesen 11 kerületre, hogy ezáltal szervezési céljait könnyebben, észszerűbben elérhesse. Ezek a kerületek, a maguk megválasztott vezetőségei által, élő és ható részei a közösségnek. Ezek a kerületek adják meg majd a jövőben is a népközösségi munka új és széles távlatait.

A szervező-bizottság azután előkészítette az október elseji közgyűlést, amely a kerületek számarányos képviselőitől tevődött össze. A Magyar Népközösség élete, bár még indulási fázisában áll, az új egészséges népi erők bevonása, a Magyar Népközösség kiterjesztését, életrevalóságát jelenti. Minél szélesebb néprétegek kapcsolhatók be egy népnek közösséget teremtő életébe és szerves vérkeringésébe, annál létezősebb, annál dinamikusabb és tartósabb lesz az a népközösség.

Ilyen népi erők magyar akarása volt az aradi tisztikarváltató közgyűlés is. Ezért kell elcsituljon a békéltenség izgalma, ezért kell az esetleges csalódottságokat megnyugtanni és mindenképp fölkell kerülnie a fegyelmezett kiengesztelődés tiszta szándékának. Mindenkinek meg kell nyugodnia a népközösség választásában, bár hogy is történt volna. Ne a mindennapi való nyugtalanság bosszúsága üzzön magyar testvérem, de sokkal inkább a mindnyájunk jövőjét formáló fegyelmezett és kézfogás önzetlen vágya. A megválasztott vezetőség éppen úgy akar őt állni a Magyar Népközösség érdekében, mint bármely más vezetőség állna. A tiszta szándék, a becsület magyar törekvés, a legjobb javait képezi. A Magyar Népközösség mindenek előtt! Ma egyiket, vagy másikat állít elő a sorból vezérnek, de mindig utána, fegyelmezett. Hiszen éppen ez a jó magyarságunk mértéke, hogy nem csak bizonyos feltételekkel vagyunk a mindenkori Magyar Népközösség élő sejtjei és ható tényezői, hanem feltétel nélkül beállunk a közösség munkájába és

addig, amíg ott a magyar nyelvünk életéért, népiünk gazdasági és kulturális érdekeiért, fennmaradásáért küzdenek, addig el nem távolodhatik senki onnan, bárhogv is fájjon valami más.

És ebben a megválasztott vezetőségben bizál magyar testvérem, mert az mind egy szálal a magáévá tette az alapszabályokban lefektetett eszmét és elveket. A megválasztott vezetőség mind egy szálal, sem nem jobboldali, sem nem baloldali és semmiféle létező külső szimbólumot, jelt, nem val magáénak. Semmiféle import-eszmét el nem fogad, sőt távol tart magától és csak a vadját is a meghatározottabban elutasítja és el-

Mi mindenre használható a szén?

Mügumi, papír, szövet és üveg — szénből

A gyémántfém, mint új műanyag

Kezdetben volt a mü.

Az építész azt mondta palotájára: ez az én művem. A szobrász, a festőművész, a zeneszerző, az író, a költő már remekműnek nevezte alkotását. Aztán következett a műretek kora és a technika fejlődésével elérkeztünk — a műanyagok korához.

Az emberi leleményesség és kapzsiság hamar ráeszmélt arra, hogy a valódi értékek hamisításával sok pénzt lehet keresni. Így jöttek létre a valódi japáni és kínai porcellánokat utánozó hamisítványok, a sárgarézből készült „arany” dísz tárgyak és a gipszből való bronz szobrok. Valamennyi úgy nézett ki, mintha valódi lett volna. A selymet kezdte pótolni a műselyem — s a világ-háború idején a kényszerűség rávitte az emberiséget arra, hogy műanyagokkal pótolja a valódiakat.

Az új műanyagok előállításában illetve feltalálásában a német vegyészek vezettek. Ők fedezték fel újabbban azt is, hogy a kőszén nemcsak fűtésre alkalmas, hanem különféle műanyagok előállítására is.

Igy például egy kiló mügumi előállításához 10 kiló kőszénre van szükség, de 1 kg. papiros gyártásához csak 0,7 kg. szükséges. Ki gondolná, hogy 1 négyzetméter szövetnél 4,5 kg.-ra és 1 kg. fonál előállítására 2,5 kg. kőszén szükséges.

Érdekes az arany az előállítandó termék és a kőszénfogyasztás között is. Egy fél négyzetméter ablaküveg termelésére már 25 kg. kőszén, 1 kg. cukor gyártására 1 kg. szén, 10 tégla készítésére másfél kg.-ot, 10 liter sörré 1,8 kg.-ot használnak. Ha még hozzávesszük a hőtermelésre felhasznált kőszén rengeteg mennyiségét, akkor könnyen kiszámíthatjuk, hogy a gazdasági életben a kőszénnek milyen fontos, életető szerep jut osztályrészül! A német gazdasági termelés rohamos fejlődése mellett igen természetesen emelkedett a kőszéntermelés is. Míg 1932-ben 104,7 millió tonna kőszén termelt, 1938-ban már ez a szám 186,2 millió tonnára emelkedett. Az előbbi években a barnaszéntermelés pedig 122,6 millió tonnáról 1938-ig 195 millió tonnára szállt fel!

A gyár- és kézművesipart biztosan érdekeln fogja, hogy Müller Vilmos dr., a híres német fizikus (Berlin) hosszú kísérletek után gyémántpont és törmeléköt fémekkel kevert össze és így sikerült új műanyag alapját megvetni, amelyet Németországban mint gyémántfémét használnak és ismernek. Szükségesnek mutatkozott ugyanis olyan életálló műanyag feltalálása, amely a legerősebb és legellenállóbb acél is felülmúlja, mert az acél maga már nem elégséges számos műszaki cikk előállításához.

Eddig ugyanis az igen drága nyersgyémántot használták a műszaki és ipari termelés majdnem valamennyi ágazatában. Hiszen már 1847-ben a hamburgi Winter Ernő gyémántmetszőtűt talált fel, amelyet azonban folyton élesíteni kellett, dacára annak, hogy ez a tű bevált és majdnem mostanáig használták. Bizonyára mindenki tudja, hogy gyémánttüvel vágják az üveget, de ezenkívül a finom mechanikában, a fémiparban, az optikában, a

ítéli. Nincs semmiféle behozott, idegen felfogás közöttünk, mert a behozatali tilalmat, a legfőbb bírót, tiszta lelkiismeretünk és kisebbségi magyar sorsunk szigorúan szabja meg.

Itt egy felfogása, világszemlélete lehet és szabad lennie minden magyarnak, vezetőnek, vagy közkatonának egyaránt, az ugyanis a mi erdélyi helyzetünk és kisebbségi magyarságunk sorsközösségéből szükségszerűen adódik. Ez csak reális, népi és romániai magyar felfogás lehet. Minden politikától mentes, közművelődési, gazdasági és társadalmi síkon mozgó tevékenységgel. Alapszabályunk így fejezi ki: magyar és népi. Ennek a szigorú felfogásnak a jegyében hívunk munkára minden tisztaszándéku magyart, a kiengesztelődés, a megbékülés, a belátás testvéri közfoglásával.

Magyar testvéri köszöntéssel az aradi Magyar Népközösség vezetősége

JOMBART LAJOS s. k.

sodrcnygyártásban, a kerámiai iparban, az autógyártásban, az orvosi technikában, valamint a bányászásban minduntalan szükség volt a gyémántkésre vagy gyémántvágóra, türe. Acéllal a fát és a legtöbb nyersanyagot könnyen lehet alakítani, de az acél keménysége nem felel meg minden anyagnak és ezért quarzot vagy smirglit, vagy pedig a gyémántot és gyémántport használták a csiszolásra és más műszaki munkákra.

Ezentúl a némekek a drága természetes gyémántot az új gyémántfémekkel helyettesítik. Az új anyagnak óriási a jelentősége, ha meggondoljuk, hogy már maga a gyémánt, a rubin, korund és szaphir keménységét 140-szer felülmúlja, míg a mostani gyémántfém még a gyémánt keménységét is felülmúlja.

Eddig a gyémántot csak gyémánttal lebetett csiszolási vagy vágási. Az eddig használt műszerek vagy szerszámok csak igen kifelülelő természetes gyémánttüvel voltak felszerelve. Az új műnyaggal nagy felülelő gyalukat, késeket, tüket lehet gyártani, amelyeknek hatása ilyenképpen sokkal nagyobb. A gyémántfém az acél keménységét annyira felülmúlja, hogy a vágás sebessége kb. 10-szerese az acélnak. És nem kopik.

Az új műanyag amellelt olcsóbb és jobb is ezzel már eleve biztosítja a gyémántfém nemzetközi elterjedését.

Helyesbbités

az aradvárosi Magyar Népközösség megjelent jelölő-listáira vonatkozólag

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában közöltük az aradi Magyar Népközösség közgyűlésén szereplő jelölő-listák névsorait, feltüntetve a Népközösség titkárságának kiírása szerint minden egyes jelölt foglalkozását is. Mint utólag meggyőződöttünk róla, a névsorokba több hiba csuszott, amiket haladéktalanul helyesbbiteni kívánunk a saját kötelességérzetünk szerint. Megállapítjuk tehát, hogy a

1. mindkét jelölő-listán szereplő Pelcz József ur foglalkozása: szállítási vállalat vezetője, továbbá

2. a II. számmal jelzett jelölő-listán szereplő Zöldi István ur polgári foglalkozása: almérnök.

Megállapítani kívánjuk, hogy a történt hibákért, — amelyeket ezúton helyesbbitünk — minden esetre a népközösségi titkárság a felelős, amelynek kijegyzéseit természetesen a legteljesebb jóhiszeműséggel tettük közzé beszámolóink keretei között.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Ma utoljára:

- „A nemzetközi zóna”
- „Az eitit asszonyok”

Előadások: 5, 7.15 és 9.30 órákor.

Az igazságügyminisztériumtól más bíróság kijelölését kérte a kolozsvári közigazgatási Tábla a lakbérilletéki felelőbbitések ügyében

Kolozsvár. A kolozsvári közigazgatási tábla másodszer foglalkozott dr. Blaga Aurélnak az 5 százalékos városi lakbérleti illeték életbeléptetésére vonatkozó tanácsi határozat megsemmisítése érdekében beadott keresetével. A közigazgatási tábla érdemben nem foglalkozott a keresettel, mert a tábla első tanácsának két bírása maga is megfélebbizte az 5 százalékos városi lakbérilleték kivetését és így elfogultságot jelentettek be. Tegnap a második tanács elé került a felelőbbités, de itt is az volt a helyzet, hogy a tanács egyik tagja, mint hérlő szintén megfélebbizte a lakbérleti illeték kivetését, így ez a tanács sem tartotta magát illetékesnek a döntésre. A közigazgatási tábla ezért arra fogja kérni az igazságügyminisztériumtól, hogy dr. Blaga ügyvéd keresetének tárgyalására egy másik közigazgatási táblát delegáljon.

HOLNAP PREMIER!

SONJA HENIE legbájosabb filmje

„A karnevál királynője”

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 le || Negyedévre 210 le
Félévre... 420 le || Egy hónapra 70 le

Miért nem jössz?

— EMINESCU VERSE —

Nézd, indul már a fecskehad,
Diófáról a lomb szakad.
Szőlők felé jött az ősz.
— Miért nem jössz? Miért nem jössz?

Ó jöjj karomba, jöjj megint,
Szomju szemem rád hadd tekint
S édes nyugvásom ott legyen
A kebleden, a kebleden.

Idézed-e a múlt időt,
Bejártuk völgyet és mezőt.
Karommal átkulcsoltalak,
Ugy óvtalak, úgy óvtalak!

Sok asszonyt hordoz még a föld
S szemükben szikrázó gyönyört,
De mint te — legyen bár csodás —
Nincs senki más, nincs senki más.

Mert lelkem árva éjjelen
Derűt te küldesz éjrelem,
Szébbet, mint csillag-hatalom:
Én angyalom, én angyalom!

Az esztendő későre jár,
Szakad a lomb az útra már.
Tár földeken tanít az ősz...
— Miért nem jössz? Miért nem jössz?

Fordította: R. BERDE MÁRIA

ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 10.11,
London 17.84, Newyork 44.25, Brüsszel 74.75,
Milánó 22.40, Amsterdam 236.25, Berlin 176.50.

— Aláírta az Uralkodó a közrendészeti és propagandügyi minisztérium létesítéséről szóló rendelet-törvényt. Bucurestiből jelentik: Ófelsége, II. Carol király hétfőn aláírta azt a törvényrendeletet, amely a következő minisztériumok létesítéséről intézkedik: közrendészeti minisztérium és nemzeti propaganda minisztérium. A közrendészeti minisztérium hatáskörébe tartozik az államrendőrség és a csendőrség irányítása, míg a propagandügyi minisztérium átveszi az eddigi sajtó és propagandügyi állami titkárság vezetését.

— A Nemzeti Ujjászülletési Front megszervezése. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Ujjászülletési Frontjának megszervezése érdekében Giurescu Constantin miniszter kedden reggel újabb megbeszélést folytatott a Front vezértitkáraival, Dragomir Silviu kisebbségi miniszterrel, Cornateanu Mihail földművelésügyi miniszterrel és Yalcovici professzorral.

— Megkezdte egyetemi tanulmányait Péter iugoszláv király. Belgrádból jelentik: II. Péter király megkezdte egyetemi tanulmányait.

— Al. Radian miniszter búcsút vett az állami erdőpenztár személyzetétől. Bucurestiből jelentik: Alexandru Radian propagandaminiszter szombaton délután vett búcsút az állami erdőpenztár személyzetétől, ahol eddig az igazgatóbizottság elnökeként működött. Köszönetet mondott a tisztviselőknek s méltatta jogalkalmazatát és hozzájárulását a kötelesség teljesítésében. Biztosította volt munkatársait arról, hogy a legjobb emlékekkel búcsúzik tőlük és mindig támogatója lesz érdekeiknek. Petre Ion, az erdőpenztár igazgatója válaszul és sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy Al. Radian miniszter távozik körükből s hangoztatta, hogy tanácsait és utasításait, amelyeknek olyan nagy szerepük volt az intézmény felvirágoztatásában, továbbra is követik.

— Pella hollandiai román követ távozása eddigi állomáshelyéről Hágából jelentik: Vilma királynő búcsúhallgatáson fogadta Pella román követet, akit a dunai nemzetközi bizottság romániai delegátusává nevezték ki. A holland királynő ez alkalommal az Oranje-Nassa-rend nagyszallagját adományozta Pellának. A külügyminiszter a távozó román követ tiszteletére díszbédét adott. A sajtó sajnálkozását fejezte ki távozása felett.

— Tűz pusztított a miniszterelnök birtokán. Bucurestiből jelentik: A Prahova közelében lévő és Argetoianu miniszterelnök tulajdonát képező gazdaságban tegnap nagy tűz pusztított. A tűz teljesen megsemmisített egy múmalmot. A malomban 8 vagon liszt volt elraktározva. A tüzet egy munkás gondatlansága idézte elő.

— A kolozsvári érettségi vizsgálatok eredménye. Az elmúlt szombaton véget értek a kolozsvári őszi érettségi vizsgálatok. Az eredmény általában gyengének mondható, mert 222 jelölt közül mindössze 107 ment át, vagyis kevesebb mint ötven százalék. A kisebbségi liceumok növendékei közül 13 tett sikeres vizsgát, megbukott 8. A kereskedelmi iskolák növendékeinek különösen rosszul sikerült az érettségi, mert 96 jelölt közül csupán harminnyolcat nyilvánítták érettnak a bizottság.

— A keleti szovjet hadsereg őszi hadgyakorlatai. A német távirati iroda közlése szerint, a szovjet lapok azt jelentik, hogy a keleti szovjet hadsereg őszi hadgyakorlatait Khabarowszk környékén tartja. A hadgyakorlatokon az összes fejezvernemek résztvesznek.

— Hollandia vízzel árasztotta el határainak egy nagy területsávját. Amszterdam, Hollandia területi függetlenségének megvédése érdekében elhatározta, hogy határai mentén vízzel áraszt el egy bizonyos területet. Az első ilyen sávot Utrecht közelében borították el vízzel.

Assisi-i Szent Ferenc napján

Felülemelkedve világnézeti, vallási és más, emberalkotta különbségeken, a maga egyszerűségében is magasztosan emelkedik ki az emberiség örök eszményeiért küzdő assisi-i Szent, A Szent Ferencről szóló megemlékezés soha idősebb nem lehet, mint ma, amikor a világ háborus „koncertjének” első „műsorszámát” befejeződött és most tanakodnak azon a rendezők, hogy folytassák-e a hangversenyt, vagy sem. Mennyire időszerű lenne egy huszadik századbeli új Szent Ferenc, aki önzetlen Isteni igazságokon nyugvó békeforradalmat hirdetne, aki nyilvánítaná, hogy melyek a feltételei egy boldogabb, békésebb jövőnek. Október negyediké Szent Ferenc napja. Azé a szenté, aki életét halálát Istennek és Istenen keresztül embertársainak szentelte, aki a mennyel békét, a határtalan szeretetet, az örömteljes lemondás földöntúli gondolatát terjesztette az emberek között; aki azonban nem csupán beszélt, hanem cselekedett is. Többet ugyan nem tekednek Napoleon, vagy Nagy Frigyes hadi sikerével, de mégis alkalmasabbak az igazi boldogság megteremtésére, mint minden fényes hadifény.

A „Senki sem próféta a saját hazájában”-elv nála nem érvényesült. Eppen Olaszország — amely különösen az elmúlt hetekben fáradhatatlanul küzdött a béke megmentése és helyreállítása érdekében — választotta védőszentjéül Szent Ferencet, az itáliai felsziget szülőföldjét. Ezerkilencszázharminckilencről kezdődőleg tehát, minden esztendő október negyedikén hozzá imádkozik egész Olaszország. Hozzá, aki a leghatározottabb közbenjáró az Istennél a béke érdekében. Könnyen beérkezhetett minden ember szívébe, mert a Földön a menyországából mutatott meg valamit a madarak és virágok poétikus világában prédikáló Szent. Valamit, ami a legendák szárnyán, hétszáz év múltán is vizagsként ott ragyog a forró emberi szívek felett: az igazi szeretetet, az igazi békét

GELLÉRT LÁSZLÓ

— Wrbitzky Lipót volt erdőhírtok főadmisztrátor halála. Kiszénről jelentik: Hétfőn, október másodikán temették el nagy részvét mellett Kiszénön Wrbitzky Lipótot, a topita-romániai kincstári erdőhírtok főadmisztrátorát. A temetési szertartást Takács János kiszénői plébános végezte. Takács Vince székudvari és Singer Ferenc simándi lelkészek segédletével.

— Az augusztus havi gabonakivitel. Egy most közzétett kimutatás szerint ez év augusztusában 119.401 tonna gabonát exportáltunk a múlt év hasonló hónapjának 185.994 tonnás kivitelével szemben. A különbözet tehát 66.593 tonnát tesz ki. Az idén augusztusban kivitt mennyiségből a buza 42.004 tonnát míg a múlt év augusztusában 104.633 tonnát tett ki. A vásárolt gabonából a legnagyobb mennyiséget, 83.221 tonnát Németország vásárolta, míg közvetlenül utána Olaszország következett 10.088 tonnával Anglia a vásárlásban 3.047 tonnával szerepel.

— Borzalmas rémdrámát rendezett a beszámíthatatlan katoná. E hó elején katonai szolgálatra hívták be Ioan Andreonici láposi illetőségű katonát. Minthogy a katoná vérbajos volt, a kolozsvári katonai kórházba utalták be, ahonnan néhány nappal ezelőtt megszökött. A katoná egyenesen hazament falujába, beült a korcsmába és ott mulatozni kezdett. Felesége, amikor értesült erről, a férje után ment, aki erre rátámadt és egy a közelben talált fejszével két csapást mért a fejére. Az asszony a helyszínen szörnnyelhalt. A részeg ember ezután hazament, hogy a gyermekeivel végezzen, de azok időközben elmenekültek. Véres cselekedete után az immár beszámíthatatlan ember az erdőbe menekült, ahol felakasztotta magát. A csendőrök találták rá holttestére.

— Ujból tengerbe dobják a kávé Braziliában. Braziliából érkező híradás szerint a világ legnagyobb kávétermelő államában ismét megkezdtek a felhalmozott kávékészletek mesterséges pusztítását, nyilván az árszínvonal fenntartása érdekében. Szeptember első felében 150 ezer zsák kávé öntöttek a tengerbe, Braziliában különben eddig, hozzávetőleges becslés szerint, összesen 67.5 millió zsák kávé került a tenger fenekére.

— AZ ARADI MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉG KÖZLEMÉNYE. A Romániai Magyar Népközösség aradvárosi tagozata új irodahelyiségében, Iosif Vulcan-ucca 12. sz. alatt (bejárat a Ciclo Pop-ucca felől) folytatja működését. Felkériük mindazokat, akik még nem rendezték állampolgársági ügyüket, hogy sürgősen adják be kérvényüket tekintve, hogy a jelentkezés határideje október 27., amelyet már nem hosszabbítanak meg. Irodánk minden kérvényt díjmentesen készít és készségi áll rendelkezésére tagjainknak. Téli segélyakciónk részére a természetbeni adományokat kérik irodánkban a hivatalos órák alatt beküldeni délelőtt 9—11-ig és délután 4—8-ig. A vezetőség.

— Unnepi Istenisztelet a Minorita-templomban. Reggel 7 órakor ünnepélyes mise. A szentbeszédet Sisman Gedeon minorita lelkész tartja. 10 órakor nagy énekes mise fényes papi szegédlettel, dr. Lakatos Ottó rendfőnök celebrál. Délután 6 órakor szentbeszéd és rózsafüzér-átvitel. Este 7 órakor Transitus (Szent Ferenc boldog elköltözése) nek szertartása), Zenei program: 1. P. Dominica Stalla minorita: Iam noctis, hangverseny vegyeskarra. A vadászkiirtszólót P. Mezei Tibor minorita szolgáltatta. 2. O Patriarcha Pauperum (gregoriana ének). 3. Karácsonyi István minorita: O sanctissima anima. Vegyeskar. 4. Gian Battista Martini: Voce mea. Vegyeskar. 5. P. Dominica Stalla minorita: Salve Sancte Pater. 6. Szabados: Mária-ének. Énekli Zábrazckiné Váradi Margit operaénekesnő. 7. Karácsonyi István minorita: Tantum Ergo. 8. Rovanello: Szerafikus induló. Vezényel: Karácsonyi István, az orgonánál Rákóczi Sándor.

— Halálozás. Özv. Jarmaczky Józsefné, született Bátorffy Eteleka folyó hó másodikán rövid szenvedés után 65 éves korában elhunyt. Temetése negyedikén délután négy órakor lesz a Felsőtemető halottsházából. Az elhunyt lelkiudvéért október 5-én, csütörtökön mutatnak be engesztelő gyázmisét a minorita-atyák templomában.

— ORVOSI HIR. Dr. Waldmann fül, orr, gége-speciálista szombattól ismét rendel. Str. Alexandri 7. alatt.

— Szent Mihály-napi templombúcsu Kiszénön. Kiszénőről jelentik: A község katolikussága október elsején tartotta meg a Szent Mihály tiszteletére rendezett szokásos templombúcsút, melynek alkalmával Takács János plébános nagyhatású beszédben méltatta a nap jelentőségét.

— Dr. Róna orr, gége, fülorvos ismét rendel. Str. Gh. Popa 1-a. alatt.

— Bányásziskolát nyitnak Hunyad megyében a Brád melletti településen. A Brád melletti Gurabazsa településen megkezdtek az új bányaiskola, valamint a bányásztanulók intézetének építési munkálatait. Az új bányásziskola befogadóképessége 80 tanuló s ennek megfelelően évente 80 tanuló fognak kiképezni. Az iskolába csak 16—18 éves ifjakat vesznek majd fel, akik két éven át fogják az előadásokat látogatni. Az előadásokat éventéként csak 6 hónapon át tartják. A bányásziskolába való felvétel feltételei a következők: 1. Négy elemi osztály végzettsége, 2. Legyen az ifju 16—18 éves. 3. Orvosi igazolvány arról, hogy alkalmas a bányásmunkára és 4. Sikeresen tegye le a felvételi vizsgát. Előnyben részesülnek a felvételnél a „Mica”-vállalat bányászainak gyermekei.

— A legújabb divat — a gázruha. Páris kihal, forgalma megszűnt, élete megbénult, de — mint a L'Intransigeantban olvassuk — egyben mégis megtartotta vezető szerepét: a divat terén. Párisban találták fel ugyanis a legújabb divatot: a gázruhát. Persze, ez a ruha nem színezésével, hanem anyagával és szabásával jelent lényeges újítást a párisi divat terén. Az új ruha vízhatlan, impregnált anyagból készült, teljesen tömpe színű, bokánál annyira elszűkíthető, hogy teljesen zárt zsákka lesz, amelyet gummiszallaggal lehet lezárni. Ujja hosszú és szintén gummiszallaggal zárható és ugyanez áll a nyakrésze is. Hogy az új ruha mennyire esztétikus, azt a jelentésből megítélni nem tudjuk, de hogy rövidesen nagy elterjedtségnek fog örvendeni, az biztos, mert komoly védelmet jelent az ipert és több másfajta gáz ellen.

— Templombúcsu Ségában. A római katolikus plébánia-hivatal közli, hogy vasárnap ségábúcsút rendez a hívek részére. A nagymisét Lakatos Ottó dr., rendfőnök celebrálja. Vasárnap lesz egyébként az összes aradi hitbuzgalmi egyesületeknek az ünnepélyes „Veni Sancte”-ja.

— Megszökött a fogházortól a szélhámos alkapitány. Bucurestiből jelentik: Hónapokkal ezelőtt sokat irtak a lapok Jean Arítion bucuresti-i szélhámosról, aki századosnak öltözve, hosszú időn át egy sereg embert becsapott és különösen jó módú nőket tévesztett meg. Az alkapitányt leleplezték, letartóztatták és megindult ellene a bünvádi eljárás. Szombaton a vacárest-i börtönből az igazságügyi palotába szállították Jean Arítiont, hogy védőjével az ellene nemrég elkészült vádiratot tanulmányozhassa. Az alkapitány itt arra kérte a fogházort, hogy kísérje őt a mellékhelyiségbe. A fogoly innen az ablakon át elmenekült, majd elvegyülve a törvényszék előcsarnokában csoportosuló közönség tömegében, megszökött. A rendőrségnek eddig még nem sikerült ismét kézrekerítenie.

Katonai iratok átvétele

A második kerületi rendőrség (Goidu-ucca) felszólítja az alább felsorolt személyeket, hogy katonai iratok átvételre végezték azonnal jelentkezzenek: Veisz (Wels) Ötmar 1919-es korosztály (szülei: Ötmar), Hocker (Hocker) József 1914 (Ferenc és Róza), Koch István 1913 (József és Franciska), Ifj. István 1919 (Mihály és Anna), Kosara Sándor 1919 (Sámuel és Mária), Schimbert Dániel 1914 (János és Róza), Siclován Ioan 1914 (Pavel és Anna), Vlad Emilian 1914 (Ioan és Elena), Moscovici Samuil 1914 (Eszter), Iancovici Dumitru 1914 (György és Julianna), Mot Sebastian 1913 (Gheorghe és Szofia), Moldt Ferenc 1913 (Ferenc és Mária), Oláh József 1911 (József és Anna), Sekuse (Bekuse) Miksa 1914 (Vilmos és Teréz), Benkő Béla 1911 (Károly és Mária), Wittenberger Gyula 1913 (András és Róza), Király Ede 1914 (Sándor és Mária), Simiar Eugen 1920 (Sigmund és Jozefin), Bruner István 1928 (János és Róza), Dániel István 1928 (János és Róza), Drencean Antoniu 1928 (Nicolae és Ana), Gvenes Ferenc 1928 (Béla és Anna), Hönig Emánuel 1928 (Ider és Mária), Romanovschv Róbert 1922 (Gyula), Zvetrich Béla 1922 (Károly és Mária), Szaboksi János 1923 (Gyula és Ilona), Dveser Károly 1923 (Oszkár), Heim Ferdinand 1924 (Ferenc és Anna), Mihai Gheorghe 1925 (Vasile és Stefania), Stern Zoltán 1925 (Lipót és Gizella), Staifer József 1925 (Antal és Anna), Robert Sida 1925 (Miklós és Erzsébet), Lészay András 1925 (András és Erzsébet), Hesz Miklós 1929 (Mihály és Karolin), Luckai János 1929 (János és Ilona), Putschler József 1929 (Antal és Borbála), Ziva Emil 1929 (Pál és Purcheria), Somló Ferenc József 1924 (Ferenc és Margit), Krausz József 1924 (János és Helen), Rosenberger Jenő 1928 (Samu), Varga Sándor 1928 (Mihály és Gyula), Erdős György 1931 (Ignác és Laura), Baitlentezlev József 1931 (József és Magda), Iancovici Antoniu 1920 (Ludovic és Rezhina), Muntean Ilie Gheorghe 1922 (Lázár és Jozefin), Farkas Béla 1922 (Lehard és Agnes), Oláh József 1922 (Julia), Pesji Sándor 1928 (Sándor és Mária), Markovics Ferenc 1923 (Augustin és Jozefa), Bocsa Gheorghe 1924 (Gheorghe és Maria), Barna János 1924 (Ferenc és Vilma), Ritter László 1925 (Jakab és Berta), Csiki József 1929, Weiss Alexandru 1924 (Móric és Inca), Chun Iosif 1929 (Ioan és Eva), Crisan Ioan 1920 (Lázár és Emilia), Luceay János 1920 (Mátyás és Mária), Maier Antal 1920 (József), Kardos Zsigmond 1927 (Antal és Magda), Martini Károly János 1927 (János és Cecilia), Karácsony István 1927 (István és Katalin), Halász László 1927 (Károly és Róza), Fried Mór 1927 (Adolf és Margit), Barna Aladár 1920 (Gyula és Vilma), Tipei Antoniu 1920 (Teodor és Maria), Ursu Rudolf 1920 (Iosif és Elisabeta), Zsimkan Rudolf 1920 (György és Anna), Ferenczi István 1926 (Ódán és Julianna), Nagy István 1926 (Dániel és Veronika), Neszirs Miklós 1926 (Demeter és Katalin), Samu Sándor 1926 (Kálmán és Franciska), Restin (Reslin) Demeter 1921 (Demeter és Mária), Kemke Károly 1928 (Gyula és Mária), Veiser Ferenc 1931 (Márton és Anna), Iancovici Elemér 1920 (Sámuel és Erzsébet), Held Béla 1922 (Kálmán és Borbála), Löwinger Tibor 1928 (Maxim és Julianna), Botrije István 1928 (János és Mária), Toma Cornel 1920 (Soifon és Persida), Kertész István 1931 (Vilmos és Róza), Almási Rudolf 1928 (Rudolf és Julianna), Krammer János 1922 (Mihály és Jozefin), Geller Lajos 1928 (Miklós és Eisela), Gelb E. Jakab 1928 (Bernát és Regina), Daszkel Bernát 1928 (Eiraim és Regina), Stern Imre 1926 (József és Emilia), Deutsch Károly 1926 (Lőrinc és Ilona), Herzfeld Béla 1925 (Gyula és Katalin), Goicea Ioan 1925 (Ioan és Elisabeta), Albulescu Antoniu 1921 (Petru és Lucretia), Chelemcu Mihail 1925 (Alexandru és Ester), Benyhai András 1928, Vadász Dénes 1928 (Armand és Elba), Ungár Demeter 1929 (Florea és Floarea), Papp István 1924 (István és Róza), Poar Mihail 1928 (József és Terézia), Enea Gligor 1925 (Gligor), Tock László Béla 1923 (Gábor és Mária).

— Elvi jelentőségű döntés az esküt nem tett volt állami tisztviselők nyugdíj jogosultságáról. Bucurestiből jelentik: Erdekes elvi jelentőségű döntést hozott a napokban a bucuresti-i Semmitőszék. Pásztor Margit 1919. előtti polgári iskolai tanítónő volt és nyugdíjra beszámítható 5 évet és 6 hónapot szolgált 1929-ben, az esküt nem tett volt állami tisztviselők nyugdíj jogát szabályozó Boila-féle törvény megjelenése után esküt tett és nyugdíjazását kérte. Az első két fórum elutasította kérését azzal, hogy az 1931-ben megjelent nyugdíjtörvény-módosítás értelmében semmiféle címen nem lehet nyugdíjat megítélni azoknak, akiknek nincs legalább tíz évi szolgálatuk, azzal az egy kivétellel, ha a szolgálatképtelenséget valamely ünfeladkozó cselekedet, vagy szolgálat közben történt baleset okozta. Semmiségi panasz folytán került az ügy a Semmitőszék elé, ahol Sándory Mihály bucuresti-i ügyvéd képviselte Pásztor Margit tanítónőt. A Semmitőszék elvi határozatban kimondotta, hogy sem az 1931. évi nyugdíjtörvény-módosítás, sem bármely más, azóta hozott nyugdíjtörvény nem befolyásolja az esküt nem tett volt tisztviselők nyugdíj jogosultságát, miután azt kizárólag abból a szempontból kell elbírálni, hogy az illetőnek a régi magyar törvények alapján volt-e, vagy sem nyugdíj jog.

— Dr. Frint Sándor újból rendel.

— Adományok a hadfelszerelésre. Az aradi kereskedelmi és iparkamara újból felhívja azokat a szakmai szervezeteket melyek a hadfelszerelési alapra önkéntes adományok gyűjtését vállalták, hogy e hó 9-ig juttassák el a kamarához a befolyt adományok pontos jegyzékét, megjelölve az egyes adományozók nevét s az általuk fizetett összegeket, valamint a befizetés helyét. Eddig az időpontig továbbra is esz-közölhetők egyéni befizetések is, akár a kamaránál, akár közvetlenül a Banca Nationalánál.

Drámai epizóddal fejeződött be az életfogytiglani kényszer-munkával sújtott vacaresti-i fegyenc és a kötél általi halálra ítélt bolgár nő szerelmi regénye

A fiatal asszonyt átadták a bolgár hatóságoknak

Bucuresti. Megirtuk annakidején, hogy augusztus 5-én különös esküvő történt a vacaresti fegyház falai között. A vőlegény Vasile Florescu életfogytiglani kényszer-munkára ítélt fegyenc volt, a menyasszony Cristina Stanceff, 26 éves érettségizett nő, akit a bulgáriai Várna törvényszéke távollétében, kötél általi halálra ítélt.

A fiatal pár megismerkedésének drámai előzményei voltak. Cristina Stanceff, miután elvégezte középiskolai tanulmányait, férjhez ment egy Nakov nevű várnai vámt-alkalmazott hoz. Boldogan éltek mindaddig, amíg a férfi életében nem tünt fel egy másik nő. Nakov nemcsak házon kívül udvarolt ennek a nőnek, hanem kedvese gyakran otthonában is felkereste. Egy ilyen alkalommal a féltékeny feleség revolverrel várta vetélytársnőjét s mikor az belépett a lakásba, több revolverlövessel meggyilkolta. Rövidesen hazaérkezett Nakov is. Amikor látta, hogy mi történt, ő is előrántotta revolverét és kétszer feleségére tüzelt. Az egyik golyvó célt tévesztett, a másik feleség vállába furdott. A sebesült asszony azután golyvóval a vállában, Romániába szökött.

A várnai törvényszék távollétében ítélezte a féltékenységekben gyilkoló asszony fölött s Cristina Stanceffet kötél általi halálra ítélt. Az ítélet kihirdetésének időpontjában az asszony már Romániában tartózkodott, ahol tiltott határátlépésért a hadbíróóság fogházbüntetésre ítélt.

Közben az asszony a vacaresti fegyház

kórházába került, hogy vállából eltávolítsák a revolvergolyvót. Itt ismerkedett meg Vasile Florescu életfogytiglani kényszer-munkára ítélt fegyencel, Florescu megindultan hallgatta végig a fiatal bolgár asszony drámai élettörténetét és minden áron segíteni akart rajta. Elhatározta tehát, hogy feleségül veszi. Abban a tudatban tette ezt, hogy így az asszony román állampolgárrá válik s a bulgár hatóságok többé nem kérhetik kiadatását.

A hatóságok hozzájárultak ahhoz, hogy a két elítelt házasságot kössön. Ilvenformán Vasile Florescu és Cristina Stanceff egy szép augusztusi napon örök hűséget esküdtek egymásnak.

A fiatal pár „öröme” most váratlanul sötét árnyék vetődött. Kiderült, hogy a házasságkötés később történt, mert a bulgár hatóságok még az esküvő előtt elküldték a kiadatás iránti kérést s az meg is érkezett Romániába. Ha néhány nappal korábban történt volna az esküvő, a fiatal asszony megmenekülhetett volna a haláltól, így azonban a hatóságoknak teljesíteniük kellett a kiadatás iránti kérést s ennek megfelelően pénteken reggel a szerencsétlen nőt átszállították Bulgáriába, ahol a várnai törvényszék ítélete alapján — fel fogják akasztani.

Az asszony bucsuzásakor — mint a „Románia” című lap írja — nemcsak az üdonsült férj, az életfogytiglani kényszer-munkára ítélt fegyenc zokogott, hanem könny gyílt a vacaresti fegyház valamennyi rabjának szemébe is.

Hét évre ítélték egy pénzügyi tisztviselőt, aki lelőtte kártyapartnerét

A temesvári véres kártyacsata utójátéka

Temesvárról jelentik: Emlékeztet az a véres kártyacsata, amely ez év március 24-én, egy nappal a Terminus-kávéház bezárása előtt, zajlott le a kávéház helyiségében. Diaconescu Aurel 29 éves politikus és Stancu Ioan 41 éves kisbecskereki pénzügyi tisztviselő kártyázásból kifolyólag összecsókoloztak és Stancu revolvert rántott, majd mellbelőtte Diaconescut, aki azonnal meghalt. A keddi törvényszéki tárgyaláson lepergették a gyilkosság részleteit, majd az ügyész példás büntetés kiszabását kérte. A törvényszék rövid tanácskozás után 7 évi súlyos fegyházra ítélt Stancut, akit egyébként állásától is felfüggesztették. Külön eljárás indult meg a kávé ellen tiltott házardjátékért.

— Bródy Lili: Fehér zászló. Fehér zászló a megadás, a belenyugvó lemondás jele, a csönd, halk háttér alapszínű harmoniák és a zavarokon túl az élet menetét, melynek vasárnapi után a hétköznapok és izgalmai, háborui után a hékek mindennapjai jönnek. Valami csillogó pára, foltolt izgalom lepi be ezt a könyvet, Bródy Lili új regényét melynek gazdag tartalma bőséggben való meghatározhatatlanságában az egész mai élet foglalatja. Házasság, elválás, műv. szomorú lelkek barátsága, válságok, problémák izgalmas vívái, eldöntetlen hullámszámai, amelyek a mindenmindegybe, a nagy élet, az élés törvényének medrébe hanyatlanak. A Fehér zászló a kitűnő író nő iráskészségének minden műve közt eddig legjobb példaképe. Azzá teszi életlátó, jellemző leíró ereje s az ezézet átható, megkapó líraisága, mely azonban sohasem hűoél, hanem az események gazdag játékának mintegy hegedű-kíséréje. Ez a könyv a szerelem könyve, a barátság, az élet szomorúságát és szomorúság öröme, amely érzés a legemberibb és igaz lelkek osztályrésze. Bródy Lili: Fehér zászló az Athenaeum Nagy Regényei sorozatában jelent meg, amelynek leg-utóbbi kötete: Stefan Zweig: Nvuetalan szív. Pas-suth László: Esőisten, Zilahy: A földönfutó város stb. Bródy Lili: Fehér zászló Athenaeum-kiadásban, szép kiállításban, vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a Nagy Regények sorozatának és az Athenaeum-üdonságok legjobb jegyzékét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mără-
șesti 68.

FETTIK kárpitos

ujból vállal, Str. V. Go'dis 2.

a Forum-mozival szemben.

— Koszorúmegváltás. Berger Izidor ravatalára szánt koszoru megváltása címen a Szeretetház javára az alábbi adományok folytak be: Biró Ede és neje 300 lei, Lefkovits Armin 100 lei, Bloch Lajos 200 lei, Bloch Károly 200 lei, Berger Testvérek 400 lei, Berger Gyula 50 lei.

Legjobb tanácsadó a Kötelező Polgári Légvédelem magyarnyelvű kézikönyve

A Kötelező Polgári Légvédelem kézikönyve, amely magyar nyelven jelent meg, minden aradi polgár hasznos tanácsadója. Mindenkinek saját érdeke, hogy tisztában legyen a hatóságok rendelkezéseivel és aki meghallgatja az előadásokat, — miután ez kötelező is — nem mindig tudja pontosan követni az előadó gondolatmenetét. A Kötelező Polgári Légvédelem magyarnyelvű kézikönyve azonban, amelynek ára mindössze 3 lei, mindenkor rendelkezésre áll a polgárnak, hogy ismeresse a szükséges tudnivalókat. Veszély esetén pedig valósággal nélkülözhetetlen ez a tanácsadó, amelynek tanácsait követve minden intézkedést azonnal megtehetünk, hogy a veszélyt csökkentsük. A kézikönyvet minden dohánytözsében, vagy újságosnál beszerezhető! Már a második kiadás is forgóban van, úgy hogy ajánlatos gondoskodni minél előbb a házagnótló könyvecske beszerzéséről.

SPORT KÖZLÖNY

UDR—AMTE a nemzeti bajnokság ötödik fordulóján

A temesvári Carpati—Ripensia meccs a főesemény

A nemzeti bajnokság ötödik fordulójának műsorát külön közöljük. Megállapítható, hogy a vasárnapi forduló is igen érdekes mérkőzéseket tartalmaz és a táblázaton jelentős eltolódások adódnak majd.

Aradon az UDR vendégszerepel az AMTE ellen. Az elmúlt évben az AMTE mindkét alkalommal megszerezte a pontokat a resicai csapattól, azonban tavaly még a piros-feketék is más-ként játszottak, mint az idén. Az AMTE mai játékával nem sok eséllyel indul az UDR elleni küzdelemben, de ha vasárnapig sikerül a csatársort megfelelően felfrissíteni, úgy az aradi munkás-csapat megszerezheti első bajnoki pontjait.

Bucurestiben három mérkőzés kerül lejátszásra és a legérdekesebbnek kétségkívül a Rapid—Victoria találkozó ígérkezik. A régi riválisok sok nagy csatát vívtak és vasárnap különös ambíció foglaltatni mindkettőt: az elmultheti vereség kikort-

gálása. Az eredmény előreláthatólag közel lesz a döntetlenhez. A Venus az AMTE-t verő Gloria CFR-el csap össze és az újra formába lendült bajnokcsapat alighanem könnyen szerzi meg a pontokat. A harmadik mérkőzésen a meglepetések csapatai találkoznak: a Sp. Studentesc, amely Resicán döntetlent ért el és az Unirea Tricolor, amely rávert a Ripensia-ra. Kettőjük harca nyílnak ígérkezik.

Temesváron két mérkőzést bonyolítanak le a vasárnapi forduló során: a CAMT a Juventus, a Ripensia pedig a Carpatit látja vendégül. A Juventusnak a CAMT-al szemben nem sok keresnivalója lesz, ha a munkás atléták tartják kolozsvári formájukat. Annál érdekesebbnek ígérkezik a másik mérkőzés, amelyen a veretlen Carpati csap össze a vasárnapi váratlan veresége miatt felpaprikózott Ripensia-val. Könnyen lehetséges, hogy a nagybányai csapat elveszti veretlenségét.

HETI MŰSOR:

Vasárnap teljes gőzzel folytatódnak a bajnoki küzdelmek és a részletes műsört alább adjuk:

Nemzeti bajnokság: UDR—AMTE, CAMT—Juventus, Carpati—Ripensia, Sp. Studentesc—Unirea Tricolor, Venus—Gloria CFR, Rapid—Victoria.

B) liga: Mica—Gloria, Electrica—Minerul, Jiul—Vulturii, Simeria—Kinizsi, Sparta—CFR T. Severin.

Ker. I. oszt.: Crisana—Egyetértés, Tricolor—AAC, ATE—Astra, Titanus—Olimpia, Unirea—Banatul.

Ker. II. oszt.: Vulturul—AMRA.

II. bajnokság: AAC—Tricolor, Olimpia—Hakoah, Egyetértés—AMTE, Transilvania—Crisana, Unirea—Astra, Titanus—Gloria.

Kijelölték a vasárnapi divíziós mérkőzések játékvezetőit

Bucuresti. A nemzeti bajnoki fordulóval kapcsolatban a központi bíróküldő bizottság kijelölte a játékvezetőket és ezek a következők:

Sportul Studentesc—Unirea Tricolor, bíró Xifando.

Ripensia—Carpati, bíró Pálfiy.

CAMT—Juventus, bíró Morar Teofil dr.

A másik 3 A) ligás mérkőzésre még nem jelölték ki a játékvezetőket.

Az aradi bírók közül Marița Gheorghe vezető a Petrozsényban lebonyolításra kerülő Jiul—Vulturii meccset. Temesváron pedig az Electrica—Minerul mérkőzésen Husztik fog bíraskodni.

Ifjúsági bajnokság: Gloria—AMTE 5:1, AAC—Olimpia 1:1, Hakoah—Astra 6:5, Egyetértés—Transilvania 3:2, ATE—Titanus 4:0.

Jarmaczky Zoltán és neje született Engler Irén, valamint fia Ödike, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy hön szeretett édesanyja, anyós, nagymama, testvér és nagynéni

özv. Jarmaczky Józsefné

szül. Bátorffy Etelka

folvó hó 2-án rövid szenvedés után, életének 65-ik évében elhunyt.

Temetése folyó hó 4-én, délután 4 órakor lesz a felsőtemető halottasházából, a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint. Engesztelő gyászmisét az elhunyt lelkiüdvéért, október 5-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor mutatnak be a minorita-atyák templomában.

(Minden külön értesítés helyett.)

Magyar ügy kapásból!

A magyar nemzeti bajnokságban a vasárnapi műsoron a következő mérkőzések szerepelnek: Ferencváros—Nemzeti, Taxikok—Hungária, Elektromos—Újpest, Törekvés—Szeged, Kispeszt—Gamma, Kassa—Haladás, Bocskai—Szolnok.

Olaszországban a vasárnapi bajnoki fordulón a következő eredmények adódtak: Genova—Milano 1:1 Lazio—Fiorentina 3:2 Torino—Novara 1:0, Modena—Bologna 0:0, Triestina—Juventus 1:0, Venezia—Roma 2:0, Ambrosiana—Napoli 4:0, Bari—Liguria 1:1.

Kassán vasárnap bonyolították le a szokásos évi maratonfutóversenyt, amelyet nagy meglepetésre Kiss József MTK nyert meg 2 óra 47 p. 06 mp. és Móvel Liptay MÁVAG, Mucsi PSE és Gyimesi PSE előtt. A csapatversenyben a PSE győzött 16 ponttal az MTK-val (23 pont) szemben.

A jugoszláv bajnokság vasárnapi eredményei az alábbiak: Jugoszlavia—BSK 1:0 (1:0), Bata SK—Zemun SK 6:0 (3:0), Jedinstvo—BASK 0:0.

Széles keretű jelöltek az október 21 és 22-iki válogatott mérkőzésekre

Bucuresti. Economu Virgil szövetségi kapitány az október 21—22-iki román—magyar válogatott mérkőzésekre közel 80 tagú keretet jelölt ki, amelyből majd szűkebb keretet vonnak össze, mig nem kialakul a két válogatott egvüttes. A keretben több aradi játékos is szerepel, így a Glóriából Codreanu, Siclován, Tudor és Henegar, az AAC-ból pedig Mladin.

O Magyarország váltó- és csapatbajnokságain négyen is 15 percen belül futottak 5000 méteren. Magyarország váltó- és csapatbajnokságainak második részét vasárnap rendezték meg a következő eredményekkel: 4x200 m.: 1. BBTE 1 p. 29.8 mp., 2. UTE 1 p. 31.6 mp., 3. Diósgyőri MÁVAG 1 p. 32.4 mp., 4x800 m.: 1. MAC 8 p. 01.8 mp., 2. BBTE 8 p. 02.8 mp., 3. Testvériség 8 p. 12 mp., 5000 m. ötös csapatverseny: 1. MAC 21 pont, 2. UTE 23 p., 3. Testvériség 62 pont. Egyénileg: 1. Csaplár 14 p. 47.2 mp., 2. Németh 14 p. 48 mp., 3. Szabó 14 p. 53.4 mp., 4. Kelen 14 p. 54.6 mp., 4x400 m. ifjúsági váltó: 1. UTE 3 p. 33.2 mp., 3000 m. ifjúsági csapatverseny: 1. BSzKRT 53 pont, 4x100 m. női váltó: 1. Országos Testnevelési Főiskola 55.2 mp., Diszkoszvetés: 1. Kulitz 48.78 m., 2. Józsa dr. 47.48 m.

Állítólag 2500 szovjet repülőgép megy a nyugati frontra

A Reuter-ügynökség a hirt a nemzeti-szocialista propaganda ijesztgetésének minősíti

Bucuresti. A „Seara” című bucaresti-i lap a Rador távirati iroda közlése alapján a következőket írja: „A német csapatokat szüntelenül szállítják át a keleti harcfrontról nyugatra, úgy látszik azonban, hogy a német főparancsnokság tetteit inkább politikai, mint katonai természetű megmondások irányítják. A semleges államokból a legkülönbözőbb békejavaslatokról érkezik hír, azzal, hogy ezeket Hitler kancellár kedden fogja ismertetni. Az összes illetékes körök egyetértéssel abban, hogy Hitler ki akarja küldeni, hogy a háború nyugaton erőteljesebben folyjon és ezt a gven-

HÁROM HETI GYOGYKURA BUDAPESTEN

A FÜRDŐK METROPOLISÁBAN

Díjmentes vizum, 50% kedvezmény a magyar vasút vonalain. Lakás és teljes ellátás luxus szállodában, illeték, orvos, felügyelet, kiszolgálás, körutazás, számos kedvezmény

Egész évben nyitva Leiben fizetendő a

„ROMANIA”

SOCIETATEA COMERCIALA OFICIALA DE TURISM

székes irodában

ARADON:

ROMANIA-EUROPA MENETJEGYIRODA

Bulev. Regina Maria 10.

S Á N D O R

könyvkereskedésben

Szegényházban halt meg Fratta Géza az egykor ünnepelt aradi bonviván

Fratta Gézáról sokat irtak valamikor az újságok: egyike volt a legjobban szeretett vidéki bonvivánoknak, de színészi pályafutása ketté tört, a bonviván — megbukojt. Fratta Géza, az elegáns hős, kínos bukását nem a világot jelentő deszkákon, hanem az ugynevezett „élet szinpadán” érte el. Fratta ivásnak adta magát és végül az egykori tényleges főhadnagy a kaszinók helyett korcsmákat látogatott...

Kolozsvár, Arad és Nagyvárad szinpadaira nem kaphatott már szerződést, mert sokszor ittasan jelent meg az előadásokon is. Falvakban szerepelt, falvakban ivott, végül pedig már csak ivott mert a falvakat járó színigazgatók sem szerződtek.

Igy jutott el Kolozsvárra, ahol újságíró ismerősei apróhirdetés útján házmesteri állást kíséreltek meg szerezni számára. Fratta Géza, az alig ötven éves férfi, már aggasztánnak látszott. Teljesen lerongyolódott és a napi falat kenyérré, meg az itálra már csak a koldulásból tellett. Így jutott el a Kolozsvár melletti tarcsai szegényházba, ahová egy rendőr vitte be, a rongyos, részeg koldus. Fején piszkos kötést viselt, keze is be volt kötözve és támoogyva zuhant a szegényház egyik szobájának sarkába.

— Azt mondják, színészféle volt — mondotta a rendőr, aki betámogatta — adjanak helyet részére...

Fratta itt feküdt magányosan, a sötét szoba sarkában és mire valaki a „benlakók” közül fel akarta emelni, már nem volt szükség erre. Fratta anélkül, hogy bárki is észrevette volna, meghalt.

A kolozsvári gazdag ékszerész egyetlen fia, a tisztviselőt végzett bonviván befejezte életét a tarcsai szegényházban. Bizonyára megkönnyezik azok, akik valaha tapsoltak neki.

KOZGAZDASÁGI KOZLÖNY

Milyen áruk kivitele esetében használhatók fel teljes egészükben a befolyt devizák az exportőr által

Az új külkereskedelmi rendszer, mint már jelentettük, október elsejei hatállyal életbe lépett. A külkereskedelmi rendszerről szóló törvényhez táblázatot mellékeltek a nehezen exportálható árukról, amelyekről a törvény 36. szakasza intézkedik. A 36. szakasz értelmében azokat a devizákat, amelyek az említett táblázatban felsorolt áruknak szabadforgalmi devizákkal rendelkező országokba való kiviteléből származnak, teljes egészükben az exportőrök használhatják fel a korlátlan hittel rendelkező meghatalmazott pénzügyintézetek révén azzal a céllal, hogy a törvény 29. szakaszában foglalt előírásoknak megfelelően használják fel. A 29. szakasz a devizáknak olyan külföldi fizetésekre való felhasználásáról intézkedik, amelyekre a külkereskedelmi hivatal engedélyt adott, vagyis a külkereskedelmi hivatal engedélyve alapján történt behozatal ellenértékének kifizetésére vagy pedig bármely más külföldi fizetésre, amelyre fizetési engedélyt ad a külkereskedelmi hivatal.

A törvényhez csatolt táblázat a következő árucikkeket sorolja fel:

- 10, 11 és 13. vámtétel: Bárány, juh, kivéve a karakül fajtájú juhokat.
- 29. vámtétel: Vaj.
- 30. vámtétel: Állati zsiradékok (disznózsír, szalonna, hál, stb.)
- 33. vámtétel: Mészárszékből származó friss hus.
- 37. vámtétel: Sózott hus.
- 38. vámtétel: Sózott vagy füstölt hus vagy szalonna.
- 39. vámtétel: Szalámi.
- 40. vámtétel: Bármilyen-huskonzerv.
- 41. vámtétel: Vadászott vagy más szárnya sokból készült-mástétom.
- 44. vámtétel: Vágott baromfi.
- 45. vámtétel: Tojás bármilyen formában, kivéve a kiköltésre váró tojást.
- 228. vámtétel: Állati belek.
- 231. vámtétel: Marhahus.
- 250—252. vámtétel: Pehely, toll.
- 316. vámtétel: Kendermag.
- 334—336. vámtétel: Napraforgó, kender és lenolaj.
- 344—345. vámtétel: Szilárd állapotban lévő növényi olajok.
- 347. vámtétel: Hagyma és fokhagyma.
- 350. vámtétel: Száritott főzelék.
- 352—353. vámtétel: Főzelék konzervek.
- 365—369. vámtétel: Gyógyszerek céljaira felhasználható növények.
- 389—393. vámtétel: Asztali szőlő és friss gyümölcs.
- 419. vámtétel: Aszalt és füstölt gyümölcs, egészben vagy összetörve, bármilyen csomagolásban.
- 431. vámtétel: Maláta kivonat.
- 436—437. vámtétel: Szeszitalok és likőrök.
- 439. vámtétel: Cujka és más meg nem nevezett pálinkaneműk.
- 440—441. vámtétel: Bor.
- 518—527. vámtétel: Gyapotszövetek.
- 935. vámtétel: Favenceból készült háztartási hajmlik.
- 936—937. vámtétel: Fehér vagy színes favence-lemezek.
- 938. vámtétel: Favenceból készült egészségügyi cikkek.
- 941. vámtétel: Favenceból készült háztartási cikkek.
- 942—943. vámtétel: Villanszerelésnél felhasznált porcellán vagy fayence-áruk.
- 960—965. vámtétel: Üveglemezek vagy ablaküvegek.
- 966. vámtétel: Öntött vagy fűtött üvegáruk.
- 967—982. vámtétel: Üvegáruk.
- 1144. vámtétel: Bádognál készült zománczott háztartási cikkek.

592—593. vámtétel: Nemzeti szőttesek.
655—659. vámtétel: Butorok.
660—687. vámtétel: Fából készült tárgyak.
860. vámtétel: Ásványvizek.
1003—1007. vámtétel: Szén és brikett (a koksztól kivéve.)

1680—1682. vámtétel: Szesz.
Ezt a táblázatot a nemzetgazdasági miniszterium módosíthatja.

A jövőben a behozatali, valamint kiviteli és fizetési engedélyek iránti kérvényeket a külkereskedelmi hivatal következő címére kell benyújtani: Oficiul Schimbului cu Strainatatea, Bucuresti, Str. Doamnei 4.

A viszonyossági egyezmény és az érvényes munkatörvények alapján üzemek ipart külföldi alátvalók Romániában

Bucuresti. Idegen államok alattvalói Romániában önálló vállalkozásokat létesíthetnek, folytathatják mesterségüket, vagy mint munkások munkát vállalhatnak az érvényben lévő törvények feltételei szerint, amelyek alapiát a viszonyosság képezi. Ezen viszonyossági egyezménye van Romániának Angliával, Argentínával, Belgiummal, Brazíliával, Bulgáriával, Dániával, Egyiptommal, Svájcjal, Finnországgal, Franciaországgal, Németországgal, Görögországgal, Olaszországgal, Jugoszláviával, Lettországgal, az Egyesült Államokkal, Svédországgal, Törökországgal és Magyarországgal.

Ezen viszonyossági egyezmény alapján a fent felsorolt államok alattvalói is folytathatják mesterségüket a fenti országokban, mindkét részből az érvényben lévő munkatörvényeknek megfelelően.

A munkaügyi miniszter dönt a hadiüzemekben folyó munkaidő meghosszabbításáról

Mint már jelentettük, a munkaügyi minisztériumban az elmúlt napokban tárgyalások folytak arról, hogy a nemzetvédelem szükségleteire való tekintettel módosítsák a munkaidőre vonatkozó rendelkezéseket azon üzemekkel kapcsolatban, amelyek a nemzetvédelem számára dolgoznak. A tárgyalások során általánosságban a következőket állapították meg:

Általánosságban hatálytalanítják a munkaidőre vonatkozó eddigi rendelkezéseket a nemzetvédelem részére dolgozó üzemekkel kapcsolatban. Azt, hogy mely vállalat dolgozik a nemzetvédelem számára, esetenként állapítják meg, visszaélések elkerülése végett. Hatálytalanítják a fent említett üzemek vonatkozásában azt a rendelkezést, hogy a napi munkaidő csak két órával emelhető és hogy a túlórázások rendszere egy évben három hónappal tovább nem terjedhet. A túlórák után járó többjuttatást csak bizonyos mennyiségben felül túlórák esetében fizetik majd. A nők és gyermekek munkaidőit a szükségnek megfelelően szintén meghosszabbíthatják.

Ezeket a javaslatokat Cunesco vezérigazgató Ralea munkaügyi miniszter elé terjeszti, aki végül dönt a kérdés fölött.

= 40 százalékkal emelkedett a líra zürichi árfolyama. Az ismeretes nemzetközi viszonyok folytán az európai államok pénzgégségei általánosságban hanyatló árfolyamokat mutatnak. Az európai pénzforgalom hű tükröképe adja a zürichi tőzsde, ahol ugyyszólván egyedül az olasz líra tartotta meg szilárdan régi helyét. Augusztus elsején a lírabankjegy zürichi jegyzése 14.50 volt, szeptember 8-án már 16.70, az igazi líra-hossz azonban csak ezután kezdődött. Szeptember 22-én 17.80 volt a lírajegyzés, szeptember 25-én pedig a kiscimletű lírabankjegyeket 19—20-as árfolyamon vásárolták, míg a nagy címletekért 18—19-et adtak. Hat hét leforgása alatt tehát a líra megközelítően 40 százalékkal javította meg az árfolyamát. Lehetne tartani, hogy a líra árfolyamszilárdulása tovább fokozódik olyannyira, hogy a zürichi magán-árfolyam rövid időn belül eléri az olasz nemzeti bank, hivatalos jegyzésének színvonalát.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, OKTÓBER 4.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés. 12.03: Lemezek.

Bucuresti Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Victor Predescu zenekara. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Színházi közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Nagy énekesek lemezei.

Bucuresti Radio-Romania. 20: Dr. Aurel Voinea előadása a bőr higiénijéről és az egészségről. 20.15: Lemezek. 20.45: Hírek, sportközlemények. 21: Rádiózenekar. Al. Lupescu énekeszámával. 21.35: Rádiózenekar. Angela Giurgău zongorajátékával. 22.30: Hírek, háztartási és orvosi tanácsok. 22.50: Tiroli zene lemezek. 23.10: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, lemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Farkas Sándor cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Diákélet. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.35: A rádió szalonzenekara. 19.45: Szitnyai Zoltán elbeszélései. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. A végzet hatalma. 22: Hírek. 23.05: Hírek, időjárásjelentés. 23.20: Szórakoztató hanglemezek. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Kurina Simi és cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 19.15: Ruszinnyelvű előadás. 19.45: Bobula Lajos harmonikaszmái. 20.30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.20: Tánclemezek. 22.20: Korzika. Székely Pálma utirajza. 22.50: Időjárásjelentés. 22.55: Jazzszámok hanglemezről. 23.20: Az Operaház előadásának közvetítése.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 5.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés. 12.03: Lemezek.

Bucuresti Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Lucafarul zenekar. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszertű kulturális közlemények. 19.17: „Alhambra” zenekar.

Bucuresti Radio-Romania. 20: Al. Busuioceanu előadása a királyi palota „Murillo” kiállításáról. 20.15: Az „Alhambra” zenekar folytatja műsorát. 20.25: Jean Mosconol énekel zongorán kíséri Gaston Ursu. 20.45: Hírek, sportközlemények. 21: Emil Ciomac felolvassa a szimfonikus hangverseny műsorát. 21.15: A Filharmonia Zenekar hangversenye. 22.10: Hírek, háztartási és orvosi tanácsok. 22.30: A zene folytatása. 23.25: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Dániel Ilonka zongorázik. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Szacellary Györgyné háztartási tanácsadója. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Pusztuló szélmalomok. Szegváry M. tájrajza. 18.40: Szelecsényi Ilona magyar nótákat énekel, kíséri Suki Tóni cigányzenekara. 19.55: Baromfitenyésztési időszertű tanácsadó. 20.15: Hírek. 20.25: Országk Tivadar hegedül, zongorakísérettel. 20.55: A budapesti népvallás gazdagsága. Végh József dr. előadása. 21.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.05: Külföldi negyedóra. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.05: Tánclemezek.

Budapest II. 19.10: Angol nyelvoktatás. 19.55: Debussy: két nocturno hanglemezről. 20.30: Az aradi gyásznak. Farkas László előadása. 21: Hírek. 21.20: M. Czky Oszkár, az Operaház tagja énekel, zongorakísérettel. 21.45: Az angol középiskola. Berg Pál dr. előadása. 22.20: Mozart: Szerenád tizenhárom fuvóshangszerre. Hanglemezről. 22.30: Időjárásjelentés.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Legújabb jelentéseink:

Az Ujvilág államai megvédik Kanadát és az Amerikában lévő európai gyarmatokat

Argentína és Guatemala területei igényeket támasztott

Panama. A panamerikai értekezlet küldöttsége által egyhanguan elfogadott panamerikai proklamáció ki mondja, hogy az amerikai államok már megállapították semlegességüket. Minthogy a háború az észak- és délamerikai államok életbevágó érdekeit is veszélyezteti és az amerikai államok nem ismerhetik el, hogy a hadviselő államok érdekei előbbre valók érdekeiknél, szükség volt azonnali intézkedésekre, amelyeket különböző délamerikai államok már a világháború alatt is javasoltak.

Az amerikai államoknak ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy saját vizeiken, valamint partjaiktól megteremtendő távolságban tilos a háborús tevékenység kifejtése és előkészítése. Ennélfogva ezeken a vizeken a hadviselő nem amerikai államok harci cselekményeit megakadályozzák a Kanada és két amerikai szárazföldön lévő európai gyarmatok felségvizein.

Az argentin küldöttség nyilatkozatában kijelentet-

te, hogy Argentína a jelzett záróv. délamerikai részein belül nem ismeri el az európai gyarmatok és birtokok iennállását.

Kifejezetten fenntartja ennél fogva jogos igényeit az olyan szigetekre, mint például a Falkland-szigetek de bármely más argentin területekre is, amelyek az említett vonalon belül, vagy kívül fekszenek. A guatemalai küldöttség is kijelentette, hogy az országnak régi területi vitái vannak Angliával és ezekre kifejezetten fenntartja igényeit.

Newyork. (Rador.) A panamerikai konferencia husz állama elfogadta azt a nyilatkozatot, amely szerint jóváhagyják az Egyesült Államok által javasolt biztonsági zóna megállapítását. Ez a háromszáz mérföld szélességű zóna a különböző köztársaságok haditengerészetének ellenőrzése alatt áll majd. Egyedül Chile nem csatlakozott a javaslatához.

Hitler nem szándékszik formális békeajánlatot tenni

Német politikai körök nem hiszik, hogy Ciano gróf Berlinben békeközvetítést vállalt volna

Berlinből jelentik: Jólétesült német körökben úgy tudják, hogy a német-olasz tanácskozások elégtő eredménnyel zárultak. Hangoztatták annak szükségességét hogy időről-időre személyes megbeszélés tárgyává tegyék a helyzetet. Részletesen megbeszéltek nemcsak a jelenlegi helyzetet, hanem megvitatják a fejlődés további lehetőségeit is. Megbeszélés tárgyát képezték a béke helyreállítása érdekében fennálló lehetőségek. Megvizsgálták a tárgyalások során azokat az intézkedéseket is, amelyeket végre kell hajtani a közös érdekek védelmére.

Berlini politikai körökben általában nem tartják valószínűnek, hogy Ciano olasz külügyminiszter formális békeajánlatot tett volna át, vagy közvetítést vállalt volna. Ugy tudják, hogy Hitler birodalmi vezető nem is szándékozik formális békeajánlatot tenni, mert danczig beszédében lefektette azokat az alapokat, amelyek a béke megköthető, feltéve, ha Anglia és Franciaország hajlandó megértést tanúsítani az új helyzettel szemben, amelyet a lengyel államnak legalább is átmeneti megszüntetése és a közös német-szovjet front kialakulása teremtett. Nem tartják kizártnak, hogy Hitler a birodalmi gyűlésen, amelyet a hét végére hívnak össze, a béke lehetőségéről újból beszélni fog.

Olasz minisztertanács foglalkozik Ciano gróf berlini utjával

Londonból jelentik: Római jelentés szerint Mussolini miniszterelnök rendkívül minisztertanácsot hívott össze, hogy Ciano külügyminiszter berlini tárgyalásairól szóló jelentését megtárgyalják. A napokban válnak különben nyilvánvalókká a körülmények, amelyek az olasz külügyminisztert arra késztették, hogy Berlinbe utazzék. A minisztertanács dönt, hogy milyen formában foglaljon állást az olasz kormány a német-olasz békeakció ügyében.

A római „Messagero” közli a Neue Züricher Zeitung érdekes értesüléseit. Eszerint a Neue Züricher Zeitung

nem hiszi, hogy Ciano olasz külügyminiszter olyan elemeket hozott volna Berlinből Rómába a Duce számára, amelyek alapján Mussolini békeakciót kezdeményezne.

Közlik ezenkívül az olasz lapok az angol sajtó értesülését, amely szerint

Ciano Berlinben tájékoztatták Hitler kancellárnak a birodalmi gyűlésen elmondandó beszédéről. Olasz politikai körökben azt hiszik: a német kormány hajlandó olyan lengyel államot felállítani, amelynek valami módon kijárata lenne a tengerre.

Az olasz lapok különben úgy tudják, hogy Hitler rövidesen bevonul Varsóba.

Páris. A francia közvélemény határozott formában foglal állást azon állítólagos béketervek ellen, melyeknek híre a nemzetközi sajtóban elterjedt.

A német-olasz gyámság alatt álló lengyel ütköző állam felállítására és az öthatalmi értekezlet összehívására vonatkozó értesítéseket francia részről kísérleti léggömbnek tekintik és sietnek hozzátenni, hogy ezek a léggömbök felelősségük pillanatában szét is pukkannak.

A sajtó hangoztatja, hogy a német-szovjet diplomácia offenzívája teljesen kilátástalan.

Párisi jelentés szerint a francia sajtó, valamint a közvélemény elsősorban Olaszország és Törökország állásfoglalásával foglalkozik.

A párisi lapok azt remélik hogy Mussolini miniszterelnök nem vállal semmiféle békeközvetítést.

Az „Excelsior” szerint Mussolini miniszterelnök teljes mértékben ismeri az angol és francia kormányok felfogását. A „Matin” szerint a berlini olasz-német megbeszélések központjában az a kérdés állott, hogy Lengyelországot újból életre hívják, vagy sem. Berlinek és Rómának elsősorban ebben a kérdésben kell megállapodásra jutnia. A Temps Ciano külügyminiszter berlini utazásával kapcsolatban kiemeli, hogy

Franciaország és Anglia részéről sohasem kicsinyelték le a német-olasz együttműködés jelentőségét, meg kell azonban állapítani, hogy az egy hónap óta lezajlott nemzetközi események bizonyos mértékig hatással voltak az együttműködés legközelebb

és nem szabad elfelejteni, hogy a német-olasz együttműködéssel párhuzamosan létezik a német-szovjet együttműködés is.

A windsori herceg részvesz a franciaországi hadműveletekben

Párisból jelentik: A windsori herceg a franciaországi angol csapatok főhadiszállásán tartózkodik, hogy résztvegyen a hadműveletekben.

Francia hadijelentés

Párisból jelentik: Október 3-án este a következő jelentést adták ki: A Moseltől és a Saartól keletre az ellenséges támadásokat visszavertük. Mindkét részről tüzérési tevékenységet folytattak ki.

Minisztertanács Párisban

Párisból jelentik: A francia minisztertanács szerdán délelőtt 10 órakor Lebrun elnökletével ülést tart, az Elysée-palotában.

Gyűjtőtáborba szállítottak az angol fascisták vezérét

Stockholm. A „Svenské” című svéd lap jelentése szerint Sir Oswald Mosleyt, az angol fasiszta-párt vezetőjét a háború több ellenzójával együtt gyűjtőtáborba szállították.

Hela erődjeinek parancsnoka Svédországba menekült

London. Stockholm-ból érkezett jelentés szerint Hela erődjeinek lengyel parancsnoka és 17 tisztje egy lengyel hadihajón svéd területre érkezett.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottat meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetések, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket azelőtt fizetendő

ALKALMAZÁST NYER

Házmaster felvétetik belvárosi bérházba azonnalra lakással és fizetéssel. Cim a kiadóban. 4518

LAKÁS

Egyszobás, konyhás, kamrás lakás mel-lékkelhelyiségekkel kiadó. Str. Trib. Axenté 21. 4520

Csinosan burorozott szoba teljes ellátással, jó házikoszt. azonnalra kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 4381

Uccai háromszobás, parkettás lakás II. emeleten nov. 1-től, esetleg előbb is kiadó és egy garconlakás előszobával, fürdőszobával. P. Avram Iancu 5-6. I. em. 4515

Kiadó azonnalra, esetleg november elsőjére modern háromszobás és egyszobás lakás. Str. Russu Sirianu 3. 4517

Parkra nyíló, I. emeleti két szoba, irodának vagy orvosi rendelőnek igen megfelelő, november 1-re kiadó. Bővebbet. telefon 20-51. 4512

Kiadó háromszobás, konyhás lakás mel-lékkelhelyiségekkel, kerttel. Str. Ruzboeni 5. Mosoczy-telep, a román templom mellett. 1200 leiert. 4507

Arelnyönsen kapható két, vagy háromszobás lakás, fürdőszobával, üvegfolysóval, cselédszobával. A jelenlegi piac-irány. Str. Scaevola 14. 4497

Kétszobás, fürdőszobás garconlakás, irodának is alkalmas kiadó. Str. Iosif Vulcan 4a. 4523

Kétszobás, elő- és fürdőszobás, uccai, ujonnan festett, tiszta lakás magánházban azonnal is kiadó Piata Lupeti 15. 4521

Háromszobás, fürdőszobás, előszobás, parkettás, uccai lakás azonnalra kiadó. Str. Ioan Calvin 8. 4475

VÉTEL - ELADÁS

Gyermekjáróka (ketrec) kitűnő állapotban, rézüst, összecusukható vaságy, szelion-alvász, valamint többféle apróság eladó. Str. Cuza Vodă 20.

Egy nagyobb Wertheim-kassza és Wertheim iratszekerény megvételre kerestetik, jó állapotban. Cim a kiadóban. 4522

Fűszerüzlet-berendezés, lehetőleg jókarban lévő megvételre kerestetik. Cimket a kiadóba. 4516

Két szép nagy citromfa olcsón eladó. Str. Ioan Weitzer 20., a vagongyárnál. 4509

Intézeti téllkabát, káposztáshordó, egy nagy létra eladó. Str. Alexandri 4.

Jó állapotban lévő bádög-fürdőkádát venni. Cimket a kiadóba kérek.

Angora, fajtisza, vérfelfrissítésre kapható. Schwelengraber Kálmán. Strada Sft. Oheorge 46.

Eladó egy iókarban lévő Puch gyár-mágyu kérékpár. 4283

Villa, hétszobás, bútor és zongora eladó. Str. Vladimirescu No. 15. 4396

Eladó Underwood-írógép, kifogástalan állapotban, asztalkával együtt. Dr. Fuchs. Bujevardul. Carol. 37. 4478

Tartós, kitűnő kolbász felvágottak, 40 és 44 leiert kilogramonként postán szállít Wagner Carol. Páncota. 4406

Prima Meldinger-kályha eladó. Bul. Carol 36. Párvu. 4496

Veszek, eladók és cserélek:
használt kerekpárokat, vágógépeket, gyermek-kocikat, villanygőzt és rádió elemet. Visszaváltások nagy rabatt.

Petró gumtűzők szakaszos javítása!
MOTORICA, Calea Banatului 8. — 4286

KÜLÖNFÉLÉK

Fordítások, leírások sokszorosítások jutányosan: Erika írógépszaküzlet, Str. Alexandri 5. Tel. 13-93.